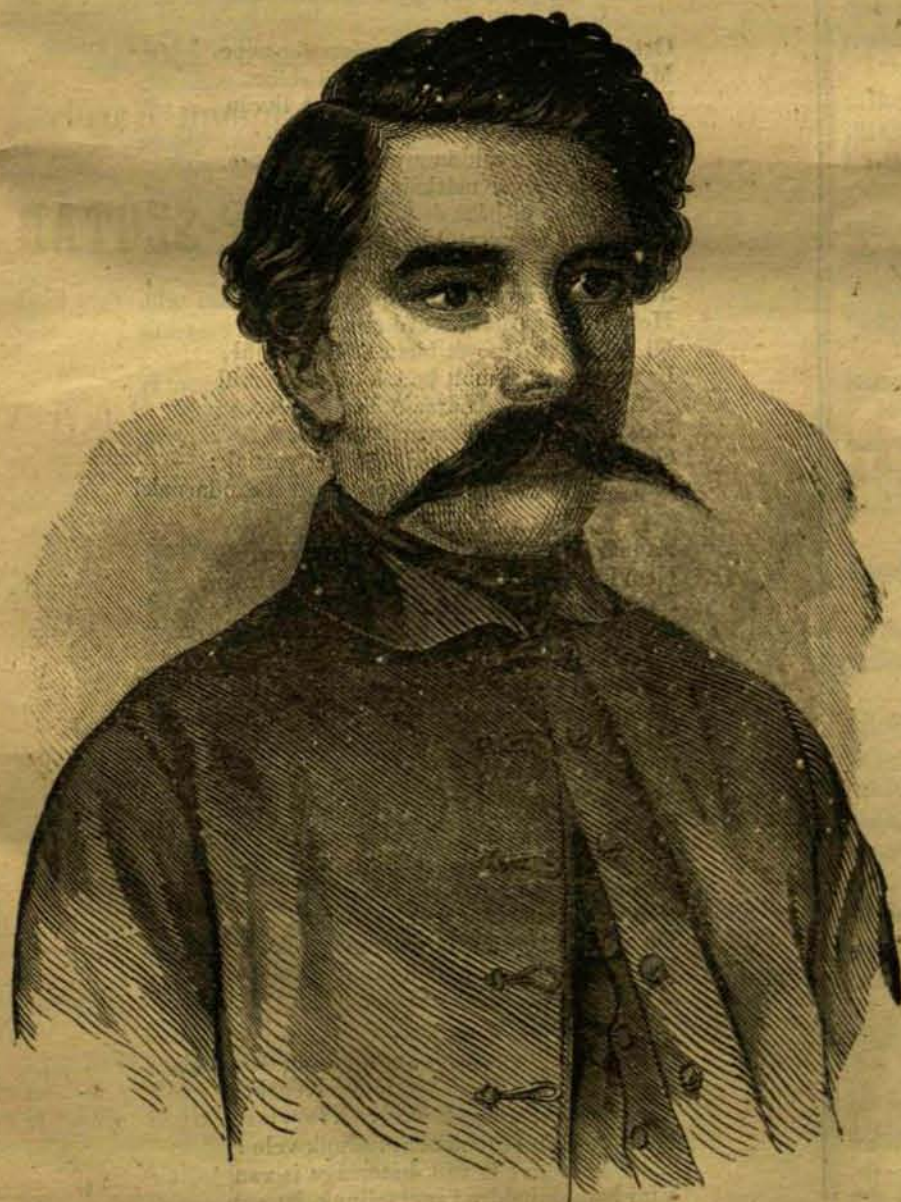

A „Vasárnapi Ujság” hetenként egyszer egy nagy negyedréti iven jelenik meg. — Előfizetési díj helyben : márczius, aprilis, május és június hónapokra, azaz : négy hónapra 40 pkr. (Házhoz küldve 1 pft.) — Márcziustól fogva utolsó decemberig, azaz : tíz hónapra 1 ft. 40 kr. pp. (Házhoz küldve 2 ft. 24 kr. pp.)

Postán elküldve minden egyéb költség nélkül : márczius, aprilis, május és június hónapokra, azaz : négy hónapra 1 pft. — Márcziustól fogva utolsó decemberig, azaz : tíz hónapra 2 ft. 24 kr. pp. — Az előfizetési díj az alulírt kiadókhöz bérmentve utasítandó. — Landerer és Heckenast, kiadók (Egyetem-utca 4. szám alatt).

Mutatvány Arany Jánosnak „Toldi Estéje” czimű hőskölteményéből.

Arany János.

Ébred a zaj reggel híres Budavárban,
 Ősz Lajos királynak fényes udvarában,
 Áll a harczi játék, vagy inkább csak állna,
 Ha mérközni bajnok, már csak egy is, válna.
 Vált ugyan még eddig minden nap, de mennyi!
 S mindnek meggyalázva kellett visszamenni :
 Mert halálos vért az olasz bár nem ontott,
 Tíz is megfekünte egy nap a porondot.

Nagy is volt az olasz, sok erő fért belé,
 Fekete mén lova nehezen czipelé,
 Sokat nyomott rajta pánczéla, fegyvere,
 De csontos teste volt a legsúlyosb tereh.
 Hetykén járt alá s fel ország czimerével,
 Faggatá a népet gúnyoló beszéddel,
 Szíve a szerencsén hólyaggá fuvódott,
 S gyakran éles szókkal így csúfolódott :

„Nem vagyok én tenger idélen csodája,
 Hogy elálljon rajtam utca szeme szája,
 Nem is jöttem ide, pórúzon vezetve,
 Táncczomat mutatni, mint valamely medve.
 Sőt a szemfényvesztést sem olyan értem,
 Hogy magát illy sok nép összetörje értem :
 A szemfényvesztésnek csak egy módját tudom . . .
 A ki nézni meri, jöjön, megmutatom.

De ugyan ki jönne? mellyik merne jöni,
 Gyenge ábrázatját kövön összetörni . . . ?
 Ne lopjuk az időt : felment annak ára;
 Jobb, hogy minden ember hazamegy, dolgára; —
 Én is ezt a czímet hazaviszem innét,
 Mivelhogy ez engem örökösen illet :
 Jó ’jtszakát, magyarok, ámbár reggel vagyon;
 Várotok piaczat én immár elhagyom.”

Mint a böszült gulya, ha vérszagot érez
 Bömbölve fut össze a kiomlott vérhez :
 A lázadt magyarok azonképen vannak,
 Mind az olasz felé törnek és rohannak.
 Mennydörgést felülmúl vészes ordítások,
 Látszik, de nem hallik fogesikorgatások;
 Mint a tengerhabok, egymást zúgva tolják
 S a mint nekidőlnek, recseg a nagy korlát,

Feláll a király is himzett sátorában,
Mind a két ajaka reszket haragjában,
Homlokán a ránczok sűrűbbre vonulnak,
Szeme széllével villog, orczái kigyúlnak.

Egyszersmind előáll két derék levante,
Egy édesanyának szülötte, nevelte,
Egyformák tetőtől talpig épenséggel,
S szólnak a királyhoz tanult emberséggel:

„Szépen megkövetjük felséges királyunk,
Hogy hitvány beszéddel színe elé állunk,
Nem tehetünk róla, mert a vérünk lázad,
Égeti lelkünket e szörnyű gyalázat.

Im az országezímert, négyes szalagjával,
Négy ezüst szalagján hét orosz lányával,
Koronás, keresztes, hármassal zöld hegyével,
Egy bitang kalandor játékon nyéré el.

„Tiszteljük, becsüljük az olaszt mi otthon,
De magyar hazánkban rajtunk ki ne fogjon,
Ne kössön velünk ki, csuffá ne tegyen, mert
Megharagszunk, aztán nem nézzük az embert.

Soh' se lásson úgy föl hústorony testével,
Szeme föl se nyiljék koczka szerencsével:
Gyermeki játszásnak mi a dicsősége?
Rója fel, hogy annak sirás lesz a vége.

„Vagy talán azért van úgy elkevélyedve,
Hogy vele kitűzni senkinek sincs kedve?
Nincs, mert nem játékra való ez a dolog,
Mellyben egy nemzetnek böcsülete forog.

Nem játszhatnék, midőn haragszik, a magyar
És hazájaért nem orra bukni akar:
Szégyen és kacaj-gúny a bukás jutalma,
De dicső az ember a hazáért halva.

„Azért, megkövetjük felséges királyunk,
Mi e csúfolóval mostan szembeszállunk,
Szembeszállunk pedig nemcsak kopjaszálra,
Hanem, a hogy illik, életre s halálra.

Nem való játékra az efféle dolog,
Mellyben egy országnak becsülete forog;
Gyalázatos élet a bukás jutalma:
De dicső a bajnok, a hazáért halva.“

Mig az egyik szólott, fejjel a testvére
Ráüté a szókat, mintha ő beszélne;
Hallgatá a népség, mint valamely papot,
Vini mind a kettő engedelmet kapott.

Az olasz kivonta — s végig néze kardján,
Fényes lapját kétszer végigfente karján,
S megfordult a lóval egy állóhelyében,
Körülhordva szemét a temérdek népen.

A nép mit se hajtott az olasz vitézre,
Mintha fénylő kardját nem is venné észre;
Most már bizonyosnak hitte a diadalt,
Tudta, kinek híják a két szép fiatait, —

Azt is, kinek híják, azt is, hogy ki fia,
Azt is, hogy mindkettő nagy vitéz dalia;
Kik, midőn a korlát közé bejövének,
Rájok minden szemből nevetett a lélek.

Gyulafi nemzetség sarja mind a kettő,
Egy napon és órán hajtá őket egy tő,
Iker magzatai egy édes anyának,
Szemre, szívre, főre hasonlók valának.

Mint midőn egy szárra két szép gyümölcs forrad,
Mindenik megsinyli ha az egyik sorvad:
Úgy hangzottak össze a legkisebb vágyban;
Ittak egy pohárból s háltanak egy ágyban.

Loránt az idősebb — alig néhány perczel,
Néha, midőn tréfált, büszke is volt ezzel;
Bertalan az öcsese, — de magasabb nála,
Legalább olly fokkal, mint egy haja-szála.

Ezen esett néha szóbeli feszengés;
Nem is vala köztük komolyabb versengés,
Mignem a két ifju azt az időt érte,
Mikor mindenik szív a magáét kérte.

De midőn ama szép korra eljutának,
Mellyben már az ifju örvend a leánynak,
Mikor elbájozza minden, a mi szüzi,
És, ha mit az eldob, kebelére tüzi;

Mikor — oh, élet rövid paradicsoma! —
Egy virág, egy fűszál, vagy csak lába nyoma,
Egy vonás, egy semmi . . . rája emlékeztet,
És a szívben meleg forrást gerjedeztet;

Mikor, mondom, e szép korra eljutának:
Szerelmére gyultak ketten egy leánynak;
Kende Rózsa volt az, Kende Pál magzatja,
Büszkébb vala rá, mint őseire, atyja.

Annak szánta lányát, a kit keble választ,
De ez a fiúkban nem birt tenni választ;
Szíve mindenikhez egy mértékbe' vonzá,
A kettős szerelmet egyszerre viszonzá.

Váltig mondja Loránt, váltig is izenget,
Hogy ő az idősebb, s az idősebb enged;
Bertalan is gyötri a testvéri bánat:
Ő az ifjabb, ugymond, és az ifjabb várhat.

Százsor a leányt ők nevezik biróvá:
Egyszer sem tehetik részre-hajolóvá,
Mig nyomos tanácssal közbeszól az apja
És a döntő percet három évre szabja.

És már a kitűzött három év letelvé,
Nem enyhíte semmit az ifjak szerelmén;
Hiába kereste mindenik a halált,
Mert csak hirre-névre, dicsőségre talált.

Ismeré azt minden, a két forgótollat,
Melly elüljár mindég, hol veszély van s hol had;
Ismeré a kardot, mellyhez olly hű társa,
Valamint a két szem egy közös látásra.

Ott valának, midőn Lengyelország népe
Másod izben térdelt nagy Lajos elébe,
Ki utólszor vont a fegyverét, — a litván
Zendülők haragját hódolni tanítván.

Ott valának midőn a gögös Velenceze
Az Ádria tenger mátkája, kegyencze,
A föld kincses háza és a világ ura
A magyar fegyvertől békeszót koldula.

Jelenvoltak nem rég a nápolyi harczon,
Hol vérbűne díját elveve az asszony,
Ki Lajosunk öcsesét birta hajdan férjül,
És még nem számolt be a kiontott vérről.

A mérthogy András ő általa vesze.
Most elérte Isten bosszuálló keze
Gyilkoló vasától négy dühös magyarnak; —
Neve . . . bár ne volna . . . veszszen a czudarnak!

És már, a kitűzött három év letelvé,
Nem könnyíte semmit a leány küzdelmén;
Szomorún adá ki az utolsó választ:
Kettő nem bírhatja: hát egyet se választ. —
De én messzehagytam a beszédem sorját;
Ha! mint forr a népség! hogy zsi bong a korlát!
Az olasz csak rám vár, lova hegykén tánczol;
Maga pedig így szól és homlokot ránczol:

„Gyermekek, ez a hely nem tincetek való,
Fussatok, eltapos itt a katonaló . . .
Hir ne'kül hazulról minek távozatok?
Sirva-riva keres az édes anyátok.“

Igy csúfolta őket az olasz előre;
De a két levante nem ijedt meg tőle,
Vérvörös tollukat kapák mind a ketten
S küldék neki illyen erős izenettel:

„Mondd meg az olasznak, a bitang lelkének,
Fogja meg zabláját csúfoló nyelvének,
Az gyermek, a kinek nyelve a fegyvere,
Nyelvet öltögetni mi nem tudunk vele:
De ha kedve is van, bátorsága is van
Vini bajnok módra: ime tollunk, itt van.
Válasszon közülök, tűzze sisakjához,
Könnýü a választás, mindenik halálós.“

Ezt hallván az olasz, nevetésre fakadt,
Kéklő sisakjához tűzve a tollakat,
Mellynek a legesúcsán a maga nagy tolla,
Egy fekete sas-szárny, volt hátrahajolva.
Kiszakasza ebből két parányi szálát,
Küldé a fiúknak s vele gúnyos választ :
„Jöjön mind a kettő vagy, nem bánom, annyi
A hánynak egy egy szál pelyhet győzők adni.“

A magyar leventék átalltak egyszerre
Csapni az olaszra, ketten egy emberre,
Nyilat húztak; a nyil esék Bertalanra,
Megölelte bátyját, és indult, rohanva.
Lova mintegy úszott a levegőn,
Dárdáját előre szögezte keményen :
Dárda, ember és ló úgy suhant előre
Mint egy óriási szárnyas nyil, kilőve.

Megállott az olasz, mintha kőszirt volna
S messziről száguldó szélvészszel daczolna;
A ló sem mozczott meg, még a fülhegye sem
A hogy azt előre szögezé hegyesen.
De midőn alig volt öt lépésnyi távol
Egyet szökött hajsza mintegy csak magától,
Mig gazdája nagyot billente a dárdán,
A magyar vitéznek hónaljába mártván.

A derék levente lováról ledőle;
Meghorkant a szép ló és elszaladt tőle,
Futkozott gazdátlan s addig meg sem állott,
Migmind le nem hányt a nyeregszerszámot. —
Elbúsulta magát a másik dalia
Látván hogy elesett kedves atyafia :
Megeresztí fékét és vágatva nyargal
Az olaszra kivont széles görbe karddal.

Nagy volt a csapás, mit a levente mére
Az olasz vitéznek sisakos fejére,
De mégis nagyobb, bár csak bal kézzel adta,
Mellyel az idegen a csapást fogadta.
Elszakadt a kardvas épen a tövében,
Markolatja maradt az ifjú kezében,
Parittyázott a vas — felrepült ragyogva
Aztán eltemette magát a homokba.

Mig ezt cselekedte izmos bal kezével,
Jobbjával a súlyos dárdát emelé fel
(Súlyos volna másnak, de neki csak álom)
S megcsapá vele a szegény ifjú vállon.
Egybe visszarántá. Dőlt a test utána,
Mert nyakába akadt a bárdnak szakállá :
Fővel esett, lábát felfogá kengyele,
Bokros paripája futni kezdett vele.

És elfutott volna megbokrosult lova
Fennakadt testével isten tudja hova, —
Kövön törte volna össze ifjú fejét,
Szomjú főveny inná szétlocsansat velejét :
De nem óhajtottá illy csúnya halálát
Az olasz levente : kapta nagy dárdáját,
Szügyébe hajitá a szép paripának :
Visszatántorodva lerogyott az állat.

A király orvosi most elésiettek,
Kezők alá venni az elesetteket :
Megörültek mindjárt s paizson emelve
Vitték onnan őket nyugodalmas helyre.
Seböket kimosták tiszta forrásvízzel,
Bekötötték szépen drága balzsamirrel;
Mikor ők elhagyták, jött az édes álom
A ki legjobb orvos ezen a világon.

A ki legjobb orvos, a ki legjobb dajka,
Vagy tán puha böleső, vagy himbáló sajka
Vagy folyam az élet s halál közti mesgyén,
Egyik partja innen, a másik túl esvén.
E folyón az ifjak, ellenkező partra
Váltak egymástól; — isten úgy akarta :
Loránt az életre, szerelemre virrad,
Bertalanak enyhet a nyugasztó sir ad.

Történeti rajzok.

JÓKAITÓL.

I. A székelyek.

E vas keménységű nemzet mai arczáról is sokban reá ismerhetni arra, a mi hajdan volt. Minden külső változás daczára, erkölcsi, szokásai csaknem azonosok maradnak, s ama néhány őszokásról, mi köztük a keresztyénség és királyság behozatalával is fennmaradt, néhány homályos eszmét ragadhatunk meg őseink vallási és polgári törvényeiről.

Betűik régebben voltak, mint a magyaroknak, felülről lefelé írtak velök, kihagyva a magánhangzókat, három jegyük volt, olyanok, mint egy bogár alakja, miknek értelmét maig sem tudni. E jegyeket még 1518-ban tanították az iskolákban, akkor tiltatott el vesszőzés büntetése alatt, de még azután is pálczákra vágott leveleket küldöttek egymásnak.

Istenüket hozzájárulhatlan völgyek, vagy magas sziklák menedékén imádták, maig is állanak *Báldányos vár* romjai, hol legtovább maradtak fenn a napimádók töredékei.

Papjaik, kik az isteniszteletet végezik, egyúttal polgári főnökeik is voltak. Ezeket hitták *rabonbáknak*.

Áldozatoknál mindenkinek *szabott helye* volt. Még maig is, ha valaki jogait eladja, háza, földje után odateszi „*templombeli ülőhelyét*“ is.

Az áldozatoknál *szerecsendió fából faragott kehely* forgott kézről kézre, a legutolsó rabonbán *Sándour*, e kehelylyel túl ment a *hét erdőn* a keresztyének terjedése elől.

Kezdi Vásárhelyhez közel van egy halom. Régi őszokásnál fogva minden székely, ki ide jut, mi előtt odább menne, itt megpihen. A dombot „*tűshalom*“nak híják. Az áldozatok tüze századok előtt e halmon lobogott fel, a nép maig is tiszteli azt, bár nem emlékszik rá, hogy miért?

Minden évben összegyűltek e férfiak, harci gyakorlatra, miket a diákosabb utókor „*lustrumoknak*“ nevezett el; ki el nem jött, vagy rosszul volt fegyverezve, a rabonbán kitörtülte a szabadok sorából.

Adót nem fizettek, csak ha királyfi született, adott minden székely *egy ökröt* fejedelmének, a király bélyegével megégetve, ezt hitták „*ökör-sütésnek*“.

A székely akármit vétett fejedelme ellen, fejét vesztethé, de vagyonát soha, az megmaradt a rokonoknak.

Ha mag nélkül halt meg valaki, vagyoni nem a fejedelmre szálltak, hanem *szomszédaira*.

Ha valaki meggyilkoltatott, rokonai holttestét temetetlen hagyták, míg gyilkosa meg nem büntettetett, annak pedig a holttestemnél meg kellett jelenni. E szokás Kálmánig fennmaradt: „*tetemrehívás*“ és „*halálujítás*“ czim alatt.

S magán életük körében is annyi volt az őszajátság, a mi mind e mai napig feledetlenül maradt meg közöttük.

A rosz hazafin, a gyáván a nép úgy állt boszút, hogy rajta ment és házát lebontotta, s ha azután a bűnhődő megjavította magát, ismét közerővel felépítették a házát.

A szegényebb atyafiaik, kiknek nem volt önerejük gazdasági munkáikat végezni, *kalákdát* hirdettek, zeneszóval járva végig a helységet s azon eszközt hordva kezükben, a minő munkára szükségük volt, sarlót ha aratni kelle, guzsalyt, ha fonásra volt szükség s ilyenkor mindenki sietett őket egyesített munkájával egyszerre fölsegíteni.

Esketés, tor, keresztelő alkalmával a rokonok az ünneplő házhoz tömérdek enni és inni valót küldöztek s azt azután együtt elköltötték. Az illy ünnepély lakomáit hitták „*rodiná*“nak.

A melly legénynek kedvese volt, az *senyőfa ágat* szúrt le a lyán háza előtt az esztendő bizonyos napján.

Menyegzőben a mátkát a két nyoszolyóval együtt egy lepellet letakarták, a völgegynek ki kelle találni, hogy mellyik az ő jegyese?

S ha valakit eltemettek, annak a *sírjába* három nyilat *löttek*, később e szokást a puskalövés váltotta fel.

II. Az amazon.

Kupa várában vigan voltak. A *fejedelem feleségét* szidták. A főuraknak különben is szabad szájuk volt, hát még mikor a bor is hevíté fejüket. Egyiknek panasza volt a fejedelemnő ellen: hogy férjét ő kormányozza, másiknak: hogy az országgyűléssel megtiltató a főuraknak saját vállalkozásukra rablóhadakat viselni. Egy harmadik az általa kezdett cserekereskedést ócsárolta, „még ismaelitákat csinál belőlünk!” A negyedik örölt a keresztyén papokért, kiket nem szabad többé agyonverni, és mind valamennyi haragudott reá azért, a miért oly csoda szép, oly bájos volt, és hogy hódalataikra még sem ügyelt.

Ha panaszszal léptek a *királyné* elé, ekkor a bájos, mosolygó *asszonyra* találtak benne, kinek egy tekintete leigézte a haragot, s ha az *asszonyhoz* akartak szólni, akkor a *királyné* állt elő hideg, méltóságos arcaival, melly megfagyasztá a szerelmet.

Éjfél után a toronyör kürtje vendégek érkezését hirdeté, a csatlósok egy nőt jelentének, ki kíséretével jött, az ajtón a fejedelemnő lépett be, — Sarolta.

A borozók zavarodottan keltek fel láttára s el akarák rejteni *kupáikat*, de a fejedelemnő tréfásan biztatóta őket: hogy mint-hogy a házi úr maga is *Kupa*, legyenek tisztelettel rokonai, a kisebb *Kupák* iránt, s hogy jó példát mutasson, közéjük ült s versenyt ivott a férfiakkal, de azért sem a királynői méltóság, sem a női báj nem fogyott arczárul; egy óra mulva a főurak egyik pogány hitből a másikba estek, *napimádásból nőimádásba*; keresztül mentek volna ez asszonyért a tüzön.

Magyar ember, ha iszik, szeret kötekedni; *Kupa* nem állhatta meg, hogy elő ne hozza a fejedelemnőnek férjét Geizát, *ki két istent imád, a keresztyént is, a pogányt is.*

— *Elég gazdag rá, viszonzza tréfásan Sarolta, hogy mind a kettőnek áldozhasson.*

Hajnatra kelve tovább akart menni a fejedelemnő. Németország felé volt útja; fia; *Bajnok* (Vajk) számára ment leányt nézni.

A Bakonyon kellett keresztül mennie, hol még akkor a szétvert marahánok és bolgárok rablócsapatjai kalandoztak.

Sarolta nem hallgatva a főurak figyelmeztetésire, hogy várja be, míg csatlósait összehívják, utrakelt, egyedül a főurak által kísértetve. Hófehér paripáján ülve lovagolt ellöttük, oly biztosan, mint a férfiak legjobbika, s oly kecsesen, mint a nők legszebbike; maga a délczeg mén is büszke látszott lenni királyi terhére.

A vérteshegy alján nagyszámu bolgár rablócsapat állta útjokat, maga Ruma vezérelte őket.

Kupa néhány fegyverest állitva a fejedelemnő oldalára, maga kardot rántott, hogy míg ő a bolgárokkal csatázik, addig szabadítsák meg Saroltát. Egyszer azonban a fejedelemnő szavát hallja, hátratekint, s meglepetve látja, hogy *az ifjú Amazon kardot kapra kezébe, a bolgár vezérnek vágat, s vele személyes csatába keveredik.* Mire *Kupa* utat törhetett magának odáig, — már késű volt; — a bolgár vezér vérében hullott le lováról a *magyar fejedelemnőnek kard csapásaitól* összevagdálva. Népe szétfutott eleste után.

A napimádók még egyszer imádvá hajoltak meg fejedelemnőjük előtt. Egy férfi büszke lehetett e viadalra.

Ilyen asszony volt az, ki Geizán és Geiza népén tudott uralkodni, kinek elég merészsége volt a keresztyén hit legelső gyökereit elültetni e harczias nemzet-character vad földébe.

III. Fejedelmi párbaj.

Midőn Kopasz László fiai szent István tanácsára elhagyták az országot s Lengyelhonba futottak, azon időben *Miksa* herczegnek, a lengyel fejedelemnek harcza volt a *pomeránokkal*.

A katolikus Lengyelország a keresztet védte a pogány pomeránok bálványai ellen. Már szemközt állt a két sereg midőn előlépett az óriás pomerán vezér, s *istenitéletére* bízva a csatát, felhívta a lengyel fejedelmet, hogy víjon meg vele, kiméljék meg kölcsönösen a nép vérit, s a mellyik közülök elesik, annak népe hódoljon meg a másiknak.

A pomerán óriás láttára megdöbbenve lépett vissza *Miksa* herczeg, ő vén volt már e csatára s fiai még fiatalok; ekkor egy ismeretlen vitéz lépett elő a nép közül, egy jövevény, idegen alakú ruhában és fegyverzettel, s fölajánlá kardját a herczeg helyett megvini.

Midőn a lengyel király kérdé tőle, hogy kicsoda? azt felelé, „*magyar*,” s midőn a pomerán kérdé a lengyel királytól, hogy ki az, kit maga helyett a küzdterre állít, ez azt felelé: „*fiam!*”

Miksa herczeg oldalán egy szép lángszemű leány állt, a herczeg egyetlen leánya, ezt szánta ő legszebb jutalmul az ismeretlen vitéznek, kit nem ajánlott semmi más cím, mint a hősi bátorság.

A szemközt felállított két sereg láttára, kiállott a két fejedelem csatázni; tomboló harcmeneken ülve kelevézzel rontottak elébb egymásnak s Béla a roppant óriást az első összecsapásnál kivetette a nyeregből.

Ekkor gyalog kivont karddal csaptak össze. Hosszú volt keze és kardja a pomeránnak, de élt már a magyar példabeszéd: „*ha rövid a kardod, told meg egy lépéssel.*” Hosszú kemény tusa után halva hevert a fővényen a pomerán fejedelem, míg a magyar vitéznek egy haj-szála sem görbült meg.

A nép örömrivalgása között fogadta keblére ismeretlen új fiát a lengyel herczeg, átadva neki, *kiket meghódított*, a pomerán népet s egyetlen leányát; azokat kardjával, ezt nemes szívével.

Igy nyert a számüzött fejedelem egy viadalban hírt, hatalmat és szerelmet.

Egy sziget.

Ule nyomán Dr. Hegedüs.

Rendületlen, mint tengerben a szikla, mellyet hullámai hiába ostromolnak, — ilyen szoktuk jellemezni a kemény, bátor férfiut, ki a veszély legvadabb fergetegeiben akarátának nyugalmat és higgadtságát megtartani képes. — Képtől csak azt várjuk, hogy a valót megközelítse, hasonlatosságunk azonban valóbb, mintsem egyelőre vélnénk.

Van a bátorságnak egy neme, melly a tátongó mélység elől vissza nem riadva, mosolyogva megy az ellenség szuronyai s halált szóró tüzaknái elé, de ritkább a szenvedő hős bátorsága, ki szakadatlan, újból reá törő csapásokkal megküzdeni mer, egész éltén át, csak vihart s hullámot látván, mellyek áldozatukkal enyelegve játszanak.

Nem az élet pillanatnyi sulyos csapásai, nem ama fellángoló semmitéssel fenyegető vészek kísértik legerősben a férfiu bátorságát, legyőzésük habár rendkívüli, de csak rövid erőlködést igényel, de a lélek s test néma fájdalmai, bánat, bú, s elkeseredés rágódva emésztik az ifju életerőt, s korán szántják meg az öregség komor barázdáit.

Valamint a legszilárdabb bátorság a szenvedések folytonos támadásában, ugy a szikla a tenger hullámai között ingadozni kezd s végre hanyatlik.

A szikla szírtén orditva vetődnek fel a hullámok, hogy a következő pillanatban tájtékba borultan vonulják vissza, a szikla rendületlen; de hullám hullámot ér, majd lágy locsogással, majd dörgő robajjal mosva a kövületet; kövecs kövecsre letördel, mind inkább nagyobbodó mélyedések s lyukak támadnak, míg végre a kivájt kőszál, melly a zajgó habok rohamával egykor oly büszkén daczolt, robajjal a tenger sirjába omlik s nincs többé.

Ha a képzelet merész sajkáján az éjszaki tenger távol partjai felé vitetjük magunkat, melly körül Napier vezénylete alatt a hatalmas szigetország fa-várai, Angolhon büszke hajóhada vitorláz, óriás sziklafalak fognak feltűnni előttünk, mellyek a partot övezve, azt minden támadás ellen örökre megvédeni képeseknek látszanak.

De vajmi bal e vélemény, melly a *lassan de untalan működő természet-erőket* figyelemre nem méltatja. A meredek, több száz lábnyira emelkedő szikla szálak, mindannyi tanúi hullámok a romboló hatalmának.

A *Wäsch öböl* partjainál az éjszaki tenger, elnyelt erdő fő-

lött zajog, mellynek fiai még most is fennállnak s gyántájukat a közel partok lakói halászszaák. — *Erzsébet* angol királyné korában *Brighton* városa ott állt, hol most csak néhány czölöp nyul ki a habokból; s temploma, melly *VIII. Henrik* angol király idejében egy mérföldnyi távolban volt a parttól, napjainkban elhagyatva s magányosan áll a zugó tenger szélén.

Az éjszaki tenger pusztításait mutatják a *Zuider s Harlemi* tó, mellyek hat hét századdal ezelőtt, a töltések s gátok lerontása által keletkeztek; a rést tört hullámok mezőket, falvakat borítának s ezek boldogtalan lakói, részben ott vesztenek, részben annak idején menekülve, kivándorolni kénytelenültek. A szorgalmas népet, szüntelen harcok által pusztult hazánkat népesíteni kívánt királyaink, vendégszeretettel fogadák, kik is honunk éjszaki s Erdély délrészén letelepülve, a szászok virágzó gyarmatait alapíták.

A keleti tenger part lakója az elsüllyedt gazdag, de bünös *Vinctáról* regél, mellynek márvány palotái maiglan kifehérlenek a tenger átlátszó vizéből, ha azt szél nem háborítja, ablakaikból néma csendben tarka halak uszkálnak, míg tengeri repkénytől árnyékolt falain, rákok, csigák éhesen lesik martalékjukat.

Egy vitézül küzdő, de már már hanyatló, haldokló hős képe gyanánt tűnik fel előttünk *Helgoland* veres agyagkő szigete, s lakói is honuk e jellegét viselik. — Nyersen és szabadon fejlett ki egykoron népe, egy büszke faj gyanánt, sajátos szokásokkal s eredeti egyszerűségben. — Honuk földje élelmezésükre elégtelen lévén, csakhamar a szabad tengerre száltak ki s harcias lobogójuk alatt, partokat, hajókat megtámadva, zsákmánnyal gazdagon tértek vissza szegényes kopár szigetükre.

De mint sziklájukat a szüntelen zajgó habok, úgy ostromolta idegen országok miveltsége s uralkodási vágya eredetiségüket, s mint sziklájuk a tengerek, úgy engedtek ők a polgárisulás folyamának.

Ha a tenger zöld hullámaiból e kis szigetke feltűnik, nyájasan üdvözölni látszik, a feléje közeledő vendéget, s alig szált lágy fővénnyel borított partjára, s azonnal titokteljes báj lengi körül, csakhamar azon kedves otthonos érzetre változván, mit gyermekkorában korlátolt kertecskéjében érezett, hol mindennek, még a legcsekélyebbnek is, megvolt alkalmas helye.

Meredeken felnyúló szikla partjaiba a tenger hulláma regés éltet lehelt, majd merészen emelkedő oszlopszerű kőszálat, majd setét barlangokat pillantunk, mellyekben a tengeri szárnyasok serege fészkel és tanyáz, — majd magas csucos szikla kapuk, pitvarok tárulnak fel előttünk, setét üregeiken keresztül a tenger habjai zajognak, míg a velük szemközti zátonyon tarka fókák s tengeri kutyák, — a nap éltető melegét élvezve, — szunyadoznak.

Alacsony faházak közül helylyel magasb épületek emelkednek, jeleül a finomult világ fényüzésének, melly a falusi élet egyszerűsége között települt le. — Ragyogó boltok s fényes kirkatokkal diszitett utcán keresztül azon széles 186 lépcsőből álló felmenethez jutunk, melly három merész fordulattal a szikla tetejére felvezet; mellynek alját illatos hársfák árnyékolják, míg rózsa s tengeri bodza bokrokkal koszoruzott felső részén vad venyige kanyarul fel.

Tetejére felérve, tekintetünk a szabad tengerre száll, mellyen kisebb-nagyobb csolnakok, sajkák s bárkák majd lágy hullámoktól ringatva, majd kedvező szélről kaptva sikamlanak ide s tova; míg az apály által feltakart tenger fenekén, gyerkőczék kagylókat s rákokat halásznak, s a nyugvó nap sugariban a fehér fővény aranszinben ragyog.

Alattunk igénytelen látvány; egyedül a fürdő környékét képező házak árulnak el vig életet, de sima lapos fedelek mutatják, hogy ez élet idegen.

Csak a felső város összeszorult faházacskaí, s a közébük zárt kised virág- s káposztás kertek, viselik a szigetlakó szorgos jellemének bélyegét.

A viruló ültetvények s zöldelő fasorok közül, kifehérelve nyájasan mosolyog a kis szigetnek nagyszerű iskolája, mint az új mivelődésnek az ős sziklán emelt díszes temploma, mi kedvesen lepi meg az utast, ki *házában fájdalom az iskolákat*, csak a *legronsoltabb és silányabb gunyhókban kénytelen keresni*.

Az egész sziget termelő földje szorgalmasan mivel, s az itt-ott levő bokrokban számos török vannak kifeszítve, mellyekben tavasz- és őszi számos vándor-madarakat fognak; s nevezetes madarászatot üznek.

Volt idő, midőn a szomszéd fejedelmek *Helgoland* birtoka felett véres harcokat csatáztak, lakóinak csak menhelyül szolgált, ezek hazája a tenger volt, mellynek égszin, távolban ibolyaszin, tüköre fényesen ragyog a nap sugáritól, míg egy rögtön szél-fuvat végig nem nyargalván síkját a hullámokat tajtékosan kavarja a nyalka, szél szárnyán járó hajók, ijedve huzzák be duzzadt vitorláikat, — s ittások gyanánt tántorgó tánczot járnak a zajgó hullámokon.

De milly gyorsan jött, olly rögtön szakad vége a zivatar-nak, s az ég setét éjét tükröző tengerre, fénylő sugár csomagot lövell a nap, míg a setét sziklaboltozatokon keresztül dörgő vizek felett, reményteljesen emelkedik a szívárvány tarka ive.

Mint borut derü, úgy érték szakadatlan változatosságban a jó s balszerencse csapásai e szigetet. — Régente az erdők setét árnyékában pogány istenek bálványai álltanak, de a keresztény vallás hatására leomlottak; a lakók mint ezelőtt úgy ezután is rabló-hajózásból éltek, név- s zsákmányszomjúzó kalózsok maradván, — miglen a 15-ik században a heringek serege *Helgoland* partjai felé vonult, s halászatuk, a lakóknak békés s jövedelmező élelemforrásává vált.

De a reformatió az országba jött, s vele, a barátok mondása szerint, ép e miatt, elvonultak a heringek, s a lakók szegénységbe dültek.

1806-ban az angolok foglalák el e szigetet, s a *szárazföldi zárlat* (Continentsperre) ideje alatt jövedelmező ugyan, de erkölcselenítő *dugárusságot* üztenek, míg az angolok távoztával ez is megszűnván, az előbbi szegénységbe sülyedtek, melly annál súlyosabb volt, mert a nép új szükségekkel ismerkedett meg.

Végre 1826-ban a tenger-part fővény halmain, európai hirt nyert tengerfürdőt állítottak fel az angolok, kiknek bőkezősége, párosulva a fürdővendégek fényüzésével, új életet és jólétet hozott sziklára, de ez, mert idegen s nem ön erőből kifejlett bizonytalan. — A hullámok csendesen rágódnak a fővény-halmokon, a zivatarok néha egész halmokat rontanak szét, de az egykor olly merész, munkás és egyszerű lakók, kényelmesekké, fényüzők- s restekké váltak, s mit sem tesznek az untalan ostromlott partok védelmére.

Jaj nekik, ha a fővényhalmok egykor a tengerbe szakadnak, a tengeri fürdő, s vele a lakók utolsó élet-forrása kiapad; új emelkedésre pedig hiányzik a régi erő. — *Helgoland* sziklája s népe közösen indult püsztulásnak, a régi szokások, az ős nyelv kihál, apa s fiu nem értik már egymást. — A szikla letördel, a fővényhalmokat szétrontja a hullám, a fővenyt elszórja a vihar, s a nép elmerül a polgárisodás folyamában; jeleül annak, hogy nem szerencsés kül-körülmények, nem az ország természeti gazdagsága, hanem a nemzet *szorgalma, miveltsége, ipara és takarékossága képezik jóllétének s nagyságának egyedül biztos és rendületlen alapját*.

Különösség.

Egy hypochondriacus (képzelt beteg) egészségi jegyzetei. E napokban egy ollyan ember naplója akadt kezünkbe, ki több év óta azon szerencsétlen képzeletben él, hogy ő beteg és neki minden megárt, ennél fogva akármit tesz, vesz, eszik és iszik, az mind gyógyítás okáért történik; mulatságosnak találjuk példaképen és mások rémületére, néhányat felhozni e jegyzetek közül.

A képzelt beteg korán reggel kezdi a gyógyrendszert, és kiterjed az minden legkisebb mozdulatára.

„Midőn fölkel, egyszerre ki ne ugorj az ágyból, mert attól megfájdul a fejed.

Midőn leszállsz, meztláb a földre ne lépj, mert abból támad a náthahurut.

A flanel-réklit télen nyáron el ne hagyj, mert az őriz meg minden bajtól.

Ablakodat ki ne nyisd, mert eszt kapsz.
Ne ásíts és ne nyújtózkodjál, mert valami ér megszakad benned itt amott.

Tyukszemedet ne aprítsd, mert bele vágsz, rákot kapsz, elpatkolsz.

Sipka nélkül ki ne menj, mert napszúrás kapsz, belehalsz.“

— Következik a reggeli.

„Kávét ne igyál, mert az méreg : epét támaszt,
Tejet ne igyál, mert az megsavanyodik benned, elrontja a gyomrod.
Csokoládét ne igyál, mert az megkeményíti a májat.
Árpakávét ne igyál, mert az nyálkát támaszt.“

— Mit igyál hát?

„Igyál vizet, pedig sokat, akár vagy szomjas, akár nem, de vigyázz rá, hogy még is meg ne ártson valahogy. Utána járkálj sokat.

A gyümölcsök közül ezekből ne egyél :

Barackot ne egyél, mert attól kilel a hideg.

Dinnyét ne egyél, mert attól cholerát kapsz.

Epret ne egyél, mert az görcsöket támaszt,

Almának hagyj békét, mert az keresztül hűt,

Körte étele nem jó, mert acidum van benne.

Megyet ne bánts, vagy onnan annak magjában acidum borussicum.

A többit pedig csak főve kóstoljad, mert állatok számára rendeltetett minden a mi nyers, — azt mondja.

— Ebben megnyugodva, tér a napi foglalkozásra.

„Sokat ne dolgozz, mert az fogyasztja az életerőt.

Ülni nem jó, mert abból aranyér támad.

A kerti munkában megizzadsz, ne cselekedd.

Az olvasás főfájást okoz, hagyj abba.“

— Ez is megtörténvén, jön az ebéd ideje, a mikor ismét megmondja, hogy mit ne egyél.

„Levest ne egyél, mert az elveszi a gyomor rugékonyságát.

Húsfőlést ne egyél, mert az bővérűséget okoz,

Spárgát ne egyél, mert az hevit nagyon,

Savanyut ne egyél, mert az ingerel.

Edest ne egyél, mert ellágyít,

Tésztát ne egyél, mert az dugulást okoz.

Babot, borsót ne végy magadhoz, mert azok felpuffasztanak.

Zsirost ne egyél, mert attól kilel a hideg.

Halat ne egyél, mert attól skorbutot kapsz.

Vizet étel közbe ne igyál, bort pedig az után se igyál, pálinkát pedig se előtte, se utána ne igyál.“

— Mit egyél hát?

„Egyél sárgarépát sokat és spenótot akármennyit, mert azokban nagyon a földi természet ártatlansága.“

— Ekként megebédelvén, mit cselekedjél még egész nap?

„Dolog után ne lüss, mert az gátolja az emésztés folyamatát.

Le ne feküdjél, mert az hájat növeszt.

Társaságba ne menj, mert megtalálnának haragítani s előnt az epe.

Beteget ne látogass, még gyermekágyasasszonyt sem, mert a baj rád ragadhat.

Színházba ne menj, mert megizzadsz, meghülsz, meghalsz.

Ne vacsorálj.

— Le is fekvénél már. Illyenkor arra vigyázz.

„Mikor lefekszel, teljes nyugalomban légy, őrizd magadat örömtől és szomorúságtól, sem a magad bajával, sem a máséval ne törődjél.

Lefekvén a gyertya hamvát el ne fűdd, mert attól megüt a guta.

Virág ne legyen éjszakára a szobádban, mert detto, a guta üt meg.

Ablakod nyitva ne maradjon, torokgyíkot kapsz.“

Mikor pedig elalszol, erre vigyázz :

„Hanyatt ne feküdjél, mert megfájdul a fejed; oldalt se feküdjél, mert szívzorulást kapsz; mikor alszol, őrizkedjél a horkolástól, mert az rontja a lélekző műszereket.

Végre iparkodjál nem álmodni rosztat, mert az zavarja a rendes vérforgást.“

Mind ezek pedig csak azok multságára vannak felhordva, a kik tulságos ovatossággal gyötrik magukat az életben. Rendes embernek rövid életszabálya ez : dolgozni, mennyi kötelesség; aludni, mennyi szükség; enni és inni, mennyi jól esik; örülni mikor alkalom van rá s nem üjdeni meg a bajtól sem; a többit azután bizzuk a jó teremtőre; ő tudja, hogy kiknek mi használ és ki mitől hal meg?

Irodalmi ismertető.

A végrendekezési és örökségi ügyeket tárgyzó új törvények rendszeres és kimerítő előadása s magyarázata. Oláh Lászlótól.

Pest, 1854. Bizományos : Hartleben könyvtár. Nagy 8-adrét, 150 lap. Ára 2 p. fr.

Végrendeleteket, ezek miképeni szerkesztését, végrendekezési képességet, az örököségi törvényes jogot, a köteles részt, a hagyományokat, hitbizományokat, hagyatéktárgyalást és több ezen körbe vágó jogügyeket tárgyzó kézikönyv, az új törvények életbeléptetése következtében kikerülhetlen szükségké válta, mind magánpolgárok részéről, kik a törvénykönyvek s kormánylapok megszerzésével s tanulmányozásával, állásuk s körülményeiknél

fogva, nem igen foglalatoskodtak, mind pedig ügyvédek s bírák részéről, kiknek napi munkáik nem engedék a törvénykönyvekben szétszórta, utólagos rendeletek által megmásított vagy módosított határozatokat, a törvényeknek különös tekintetbeni igen terjedelmes, sok fáradságot és időt igénylő részét, rendszeres tanulmány tárgyaul felvenni, s e tekintetben biztos s átnézetes ismereteket maguknak szerezni. Ezen indokok vitték bizonyosan Oláh László jogtudósunkat arra, hogy olly kézikönyvet szerkesztett, mellyben a végrendekezési és örökségi ügyek, kimerítően s rendszeresen vannak tárgyzva.

Különösen kiemeljük a kézikönyvben a világos s tiszta magyarságu előadást s nyelvet, a szabatoságot, s a számos példakali felvilágosításokat; e tekintetben a szerző irmodorában a legjobb irányt követi, mert legjobb s legcélszerűbb ismertetési mód a példávali felvilágosítás; különösen dicséri minden szakférfi, ki e munkát átnézte, a függelékben hozzá csatolt tabelláris átnézetet s magyarázatokat az örököségi rendjére nézve.

Változatosan előadta a szerző az ösiségi, hajadoni és özvegyi birtokviszonyokból eredő ügyeket, továbbá, hogy mi tartandó meg a megszüntetett magyar törvények szerint készített végrendeletekre nézve, s végre a hagyatéktárgyalások iránt.

Ugy hisszük, hogy Oláh Lászlónak ezen munkája minden családban közszükséget fedezett, s olvasóink, kik e munkát már birják, bizonyosan helyeslendik véleményünket.

Tárogató.

— Az országos vásáron kívül legnevezeteseb esemény most Budapesten a *lóverseny*, melly a rákosi gyepen mult csütörtökön vette kezdetét. A lóverseny ez idei programját a „Vasárnapi Ujság“ 3. számában közöltük. E nemes multság most is minden oldalról nagy részvétnek örvend.

— A mult csütörtöki első *lóverseny*napon a kitűzött díjakra következők voltak a nyertesek. Az *elsőre* 1. Kinszky Oktáv gróf (Irene nevével). 2. Batthyány István gróf (Avia). — A *másodikkra* : Hunyady József gróf (Galvanism). — A *harmadikkra és negyedikkre* : 1. Carter R. (Mona Lisa). 2. Batthyány István gróf (Deer's Killer). 3. Harrach Ferencz gróf (Gipsy). — Az *ötödikkre* 1. Lichtenstein Ferencz hercege (Onyx) 2. Horvát Edmund. — A *hetedikre* : 1. Döry Lajos b. (Mr. Jules). 2. Batthyány István gróf (Három a táncz). 3. Zichy Aladár gróf (Brown-Bonnet).

— A mult heti baromvásár nem volt kielégítő. Egy pár hizott ökor ára középszámmal 225 pft. volt s ez oknál fogva a helybeli mészárosok csak keveset vásárolhattak.

— A szarvasmarhának nagy ára miatt Budapesten a hus fontja 10¹/₂ krajczarról egyszerre 13 krra rugott fel. A felsőbb hatóság azonban bővebb vizsgálat alá vevén e tárgyat, ideiglenesen még a régi árat rendelé meg.

— Nyitra megyében Nyitra-Vicsap helységet ismét nagy szerencsétlenség érte. Nem régebbe csaknem egészen porrá égett, s legközelebb a zivatar és jégeső tönkre tette határát. Innen is azon szomorú hírt veszszük, hogy az ottani gazdák közül egy sem biztosítá vetéseit.

— *A jégverés ellen kölcsönösen biztosító magyar egyesületnél* t. hó 20-áig 155 fél biztosított értéke tészen 181,440 pftot.
21-től 27-ig 201 154,930 pftot.

Összesen 356 fél biztosított 336,370 pftnyi értéket. — A felek ekkoráig mutatkozó, a tavalinál nem sokkal kisebb száma, azon körülménynek tulajdonítható, hogy hasonlítva ahhoz, a biztosítások a f. évben — az időjárásnak mostohasága miatt, — általában későbbben kezdetének, de a részvét már is — mint a fentebbi összeállításból kiviláglik, — magát élénkebbnek mutatja. — Nevezetesebb fogyatkozás mutatkozik a biztosított értékek összevegében, és ennek oka fekszik a teljesen hiúsult repcevetésekben, mellyek, mint tudva van, leginkább biztosíthatnak. — Az összehasonlítás az előbbeni évekkal mégis örövendetes 4 észrevétel nyújt annyiban, mennyiben a jégverés ellen biztosító intézet iránti részvétel mindinkább növekszik, s ha ez honunkban — Osztrák-, Morva és Szilázia korona-tartományokéhoz képest — kisebb, azt sajnosan annak kell tulajdonítani, hogy nagyobb és kisebb mezei gazdáink s leginkább a földmivelők ezen egylet jótékony hatását mindéddig fel nem fogták, s azért igen-igen kívánatos volna, hogy befolyással bíró férfiak, de különösen a lelkesek, ezen intézet iránti még mindig hiányzó felvilágosítást, mindinkább terjeszszék.

— A Mátray Gábor által rendezett Magyar népdalok egytetemes gyűjteményének 2-ik füzeté sajtó alatt van, s onnan néhány hét mulva kikerülend. Addig is az olesőbb előfizetési díjért a kiadónál megrendelhető : megjelenté után mindenesetre drágább lesz. A kiadó az előfizetők neveit e 2-ik füzetben kinyomatni szándékozik.

— A kik Magyarországot jó térképét birni ohajtanák, azoknak ajánljuk azon földabroszt, mely Lipsky ismeretes nagy munkája után legközelebb *Magyar Mihály* könyvárusnál szines nyomattal megjelent. A régiebb kiadások felett ez már azért is elsőséggel bír, mert rajta az újabb változások, vasutvonalak s állomások stb. pontosan fel vannak jegyezve. Egy példány ára 2 pft.

— A m. kormány legközelebb egy utasítást adott ki, mikép kelljen eljárni az állatok megdühödése (veszettsége) s az emberek viziszonyának elhárítása körül, mely közhasznú rendelet az egész birodalomban közhírré fog tétetni.

— A budapesti lakosságnak egyik leggyakoribb s legrégebbi panasza volt, hogy jó tejet alig kaphatott s a mindenféle egészségtelen vegyítések, hamisítások alig voltak már valahol oly nagy divatban, mint a tejárusok közt. Végre a hatóság nem tűrhette tovább ez ártalmas visszaéléseket s legközelebb oly szigorú határozatokat hozott, melyeknél fogva várhatjuk, hogy ama szükséges, naponkénti tápláló szer, a tej is tiszta valóságában lesz kapható. A mely tejárust egyszer hamisításon kapnak, az azonnal elveszti árulási jogát — így szól a rendelet, s igen bölcsen.

— Ő cs. kir. Fensége, *Albrecht főherceg*, M. o. katonai és polgári kormányzója az Ujtér pusztaságára alapított nagy sétány számára 40 öntött-vas padot méltóztatott ajándékozni, melyek e hónap folytán fognak a napról napra jobban lombosuló fasorok között felállítatni s a szabad lég és árnyék után epedő városiaknak enyhületet adni.

— Hála istennek, a *szőlő vésznek* ez idén nem mutatkozik nálunk nyoma. A gazdasági egyesület, a szőlőtőkéknek e végetti megvizsgálására külön bizottmányt nevezett, mely mult héten járt el kiküldetésében. E bizottmány úgy találta, hogy a budai hegyeken, hol mult éven a szőlő betegséget tapasztaltak, ez idén legkisebb nyoma sincs s a szőlőtőkék és vesszők még eddig teljesen épek. A virágzaskor a bizottmány majd újabb vizsgálatot fog tartani s erről nem mulasztandja el értesíteni a közönséget.

— A *csavargözösök*, melyek egy idő óta Dunánkon Pest és Zimony között járnak, annyira megfélemlíték a várakozásnak, hogy most az óbudai hajó-gyárban ismét 3 új csavargözös készül.

— *Rima-Brezón* (Gömörben) mult hó 20-kán vakmerő rablás történt Dessewffy Ferencz földbirtokos házában. Esti 9 $\frac{1}{2}$ órakor két kormor arcú ember tört be a házba, s minekutána a házbirtokos urat és szakácsnéját csaknem halálra gyötörték, egy vasládát vittek el magokkal, mellyben körülbelül 20,000 váltó forint volt.

— Napról napra biztosabb kilátás nyílik, hogy az épülő *bruck-győri* vaspálya Komáromig fog kiterjesztetni. A m. kereskedelmi ministerium az iránt is megkérte, hogy magas figyelmét a komáromi természetes *kikötőre* is kiterjesztetni méltóztatás, mely évről évre mindinkább elhomokosodik s a kereskedésre mindig alkalmatlanabbá válik.

— Pest városában azon jó szokás uralkodik, hogy nem csak akkor gondolnak a vizipuskákra, mikor már ég a ház. A tűzoltási bizottmány többször tart vizsgálatokat a tűzoltó szerek felett, melyeknek a dolog rendje szerint oly állapotban kell lenniök hogy minden pillanatban haszonvetők legyenek. Sok vidéki tűzvészről olvastunk már ez idén, s majd mindenütt a tűzoltó eszközök hiányosságát, alkalmatlanságát vagy elkésését kellett tapasztalnunk. Azért mondjuk, hogy dicséretes szokás, ha a hatóságok nem csak akkor gondolnak a vizipuskákra, mikor már verik félre a harangot. — A pesti oltószereket jó karban találta a vizsgáló bizottmány, de minthogy a város napról napra terjed, azok szaporítását is szükségesnek találta, a mi szintén meg fog történni.

— A közelebb megrendelt 95,000 ujonez közül Magyarországra 21,000 ember esik, minden ezer emberre nem egészen 2 $\frac{1}{2}$.

— A pesti cs. k. *törvényszék* büntetőügyi osztálya által 1853. évben összesen 1426 egyén íteltetett el. A közcsend és rend ellen vétett 23; erkölcsiség és vallás ellen 39; életbiztonság ellen 53; személyes biztonság ellen 47; adott szó és hűség ellen 52; tulajdon ellen 1212. Ha a törvényszék egész területének lakosait 500,000-re tesszük, akkor minden 350 emberre esik egy bűnös. A városi népség közt sűrűbb az arány, mint a falusi között.

— *Rózsavölgyi* és társa pesti műkereskedése egy gipsz-mellszobrokból álló gyűjteményt szándékozik kiadni, mely nevezetesebb férfainkat ábrázolná. — Az első mellszobor a nagy hazafi, gróf Széchenyi Istváné leendő.

— Gazdáink s kertészeink figyelmébe ismételve ajánljuk Dr. *Ents* nagy faiskoláját Pesten a kerepesi ut végén, hol már eddig is több ezer nemes fajú gyümölcsfák láthatók s szerezhetők.

— A pesti *dologházban* levő fegyenczek folytonos munkásságban kénytelenek eltölteni napjaikat s a mint egy legújabb tudósításból olvassuk, hetenként 500 katonaköponyeg s 1000 vagy 1200 inget képesek elkészíteni.

Egyveleg.

— *Omer basának* egy nagynénje él Bécsben, egy volt cs. kir. kapitánynak nyugdíjas özvegye, kinek neve Lattas Teréz. Mikor öcsöcsé, a mostani török hadvezér még cs. kadét volt az osztrák hadseregben, 5

pftal segítette hónaponként. Mióta azonban ez utóbbi törökké lett, minden viszony megszűnt köztök mert a jó néne, minden nevekendő dicsősége mellett sem bocsáthatá meg öcsöcsének, hogy a keresztény vallást elhagyta.

— *Franciaiák életrealósága.* A miveltség áldásterjesztő hatását minden irányban érezni kezdik a törökök. Egy francia katona többi közt ezt írta Törökországból egy barátjához: „A törökök igen jól fogadtak bennünket, s miután itt megtelepedtünk, később érkezett szövetségeseinket, az angolokat, mi is szívesen fogadtuk. Ezen derék emberek, mind a törökök, mind az angolok, nagy tisztelettel vannak a mi élénkségünk, munkásságunk és vidorságunk iránt. Ugyiszólván danolva építettünk fel egy tábor, mellyet ők világ csodájának néznek. Sátorainkba, utainkra, kis kerteinkebe s virágágyaink közé, mellyek lakunkat diszítik, csakugy zárandokolnak a jámbor muzulmánok (törökök). Hogy táborunkba jó forrásvizet kaphassunk, külön csatornát építettünk; ezt régi római műnek nézték. Volt egy sziklából fakadó jó forrás, melly azonban a síkon elveszett, s az általa támadt mocsároknak csak kigyót és békát táplált; ennek 3000 francia katona egy nap alatt másfélórányi hosszú csatornát készített. Most táborunkon folyik keresztül, embereink szomját oltva, s kertjeinket öntözve. A török polgárok, ezek az álomszuszékok, kik csak arra gondolnak, hogy kinyugodhassák magokat s pipáikat megtöltsék, el vannak a munkától ragadtatva, s ugyancsak veszik hasznát! Nem isznak többé kutjaik büzös vizéből, hanem hozzánk jönnek, ha inni akarnak. El vannak ragadtatva characterünk és ügyességünk által. Feleségeik, kiknek férjeik annyi szépet beszélnek rólunk, tele vannak kíváncsisággal, s egyebet sem tesznek egész nap, minthogy szobáik rostélyos ablakára tapasztják arcaikat, hogy bennünket az utcán arra sétálni lássanak.“ — Mint látjuk, kissé dicsékszik a vitéz, de hadd teljék kedve.

Tejfa. Egy Wallace nevű angol, kinek utazása nem régebben került sajtó alá a közönség kezei közé, több érdekes felfedezései között említi hogy az *Amazon és Fekete víz* (Rio negro) folyamok környékén Délamerikában olyan fát talált, melly több édes tejet ad min tegy fejős tehén. A tej, melly a fa felhasított kérgéből foly, tökéletesen hasonlít friss tejsűrűhöz, s valamint kávéval úgy theával is igen jól izlik. Ezen tejről, melly Európában mindeddig egészen ismeretlen volt, azt állítja Wallace, hogy sokkal több tápláló erővel bír annál, mellyet nálunk a természet eleven állatok tölgében gyárt. — A természetrajzból már régen ismerjük a kenyérfát, bortermő fával pedig bőven megáldotta az isten édes hazánkat, s ha valamelyik utazó angolnak sikerülend még töltött káposzta- és sonka fát is felfedezni, mindenesetre hasznos dolog lenne egy pár oltó ágacsokt szerezni mindegyikből.

Házassági szokások Japánban. Ha egy japáni nő férjhez megy, lennének bár csupa drága gyöngyből fogai, azokat bizonyos edző szerrel kórom feketére festi. Ezen szokás következtében aztán mihelyt elmosolyodik a menyecske, fogai tüstént elárulják, hogy menyasszonyi koszorúhoz nincs joga. Más sokkal okosabb szokásnál fogva szinte *Japánban*, minden gyermek születésekor egy fát szokás ültetni, s mikorra a felnőtt gyermek házasságra lép, a vőlegény és menyasszony fáját kivágják s felbutorozzák belőle az új házasság lakását.

— *Tábori képek. I. A dunai török táborból.* Majus hónap igen hűvös éjszakákkal köszöntött be, mindazáltal a török katonaság majd mindenütt a szabadon tanyázik, még a ló is, úgy látszik, jobban szereti, ha gazdájával együtt künn a gyepen töltheti az éjet. A szép és térs sátrak festőileg lepik el a dombokat és völgyeket s a száz meg száz apró őrtűz derülten csillog a sötét éjszakákon. Esténként összegyülekeznek a jó ezimborák, elbeszélnek a mit láttak, tapasztaltak s megemlékeznek a távollévőkről. Csibuk, kávé, s néha egyegy pohár rhum vagy bor tartja össze rendszeren ez esti mulatságokat. Nevetnek, ha azt olvassák idegen lapokban, hogy a török sereg szükségét szenved, mind ekkoráig legfeljebb pénzben szenvedett hiányt, de eleség mindig volt untig elég. Bölcsen gondolkodik a vezér s azt tartja, hogy embereiben akkor lesz erő és bátorság, harezí kedv és halálmegvetés, ha nem éheznek és szomjaznak. Továbbá tudja a legénység, hogy a vezér ok nélkül soha sem teszi ki kockára életüket, hogy a mennyire lehet, kiméli az emberi életet, azért szereti, ha az ellenséget csel által ejtheti törbe. A betegek száma aránylag csekély, száz ember között rendszeren alig van kettő három, a ki szolgálatra alkalmatlan volna, ugynevezett ispotályvitéz, a ki ott szereti tölteni az időt, nincs is.

— *II. A francia és angol táborból.* A seregek éllemezése miatt mindig kevesebb panaszt hallani. Az eleség drága ugyan, de mégis elegendő, mert a falusi nép örül a vásárnak s a basák mindent elkövetnek, hogy ki ne fogyjon a készlet. Naponként új szállítmányok érkeznek Gallipoliba, s a török nép napról napra furaingosabb lesz, a hol hasznót érez. Az angol és francia pénzt már jobban ismeri, mint a törököt s a lókupezek és kovácsok maholnap tultesznek a hires angol lócsiszárokon. A bor most kétszerre drágább, mint az előtt; a hus drága és rozg; a tojás ára naponként emelkedik; a vajnak fagyú szaga van s a tej oly luxus, mellyre csak a dugszagad katona vetemedhetik. — A francziák mindenben ügyesebbek s leleményesebbek mint a bölcs angolok. A francia hadiszálláson olesőbban is, jobban is esznek isznak s isszak le magokat. Este, ha a jólakásnak vége van, beáll a vidámság s társalgás, és valóban megható látni, milly testvérileg segíti egymást a két szövetséges sereg, melly sokáig

esküdt ellene volt egymásnak. Később megjelennek az éjjeli őrzárók s nyugalomra viszik a zavargókat. A francia mindenütt feltűnik, már egészen otthonosnak érzi magát, sőt már „francia rendőrséget“ is teremtett. A két sereg főtisztjei legjobb egyetértésben élnek egymással. Amár még ekkoráig nem volt alkalmuk együtt kiállni a muszka ellen, jónak látják mégis, addig az ideig együtt lakomázni. Az angolok sokat tanulnak a francziáktól a szakácművészetből. Általában a francia olyforma a török földön, mintha ő huzná a primót, az angol meg a kontrát. A francziák egyenruháját jobban szeretik a törökök, mint az angolok vörös frakkját. De a basák s nagyok többet várnak az izmos, természetes angoloktól.

— Egy kozák kíváncsisága. Tudva van, hogy már most nem csak az oroszoknak, hanem a törököknek is vannak kozák csapatjaik, vezérek Szadik basa. Nem régiben a Dobrudsában szembe kerültek a kétféle kozákok. Midőn az orosz kozákok meglátták a török kozákok saját színeiket s jeleiket, néhányan kapták magokat s átszöktek ezekhez. Hogy e szökésnek vége szakadjon, az orosz vezér egy napi parancsot hirdtetett ki, melyben az volt mondva többi között, hogy a török kozákok csak azért vannak felállítva, hogy az orosz kozákokat átszalogassák s ha egyszer hozzájok értek, fejeiket levagdadják. Fejét furta ez a dolog sok muszka kozáknak s egyszer csak beállit közülök egy legény Szadik basához, így szólván: „Jelentem alásan, csak azért jöttem, hogy megtudjam, vajjon igaz-e, hogy itt levágják az ember fejét és ezután Konstantinápolyba küldik?“ — Nem szükség mondani, hogy a feje is megmaradt, a legény is ott maradt.

Egy új szabólegény.

Tavali történt, hogy Pesten egy egészen új szabólegény jelent meg. Az egész nagy város, még az ő Budát sem véve ki, ehez fogható szabólegényt soha sem látott. Nem csoda hát, hogy férfiak és nők egyaránt sietének megbámulására, pedig nyereszkeskedő gazdája csak annak mutatá meg, a ki fizetett. Meg van nem csak falun, hanem városon is az embernek azon gyengéje, hogy jobban bámulja a miért fizetni kell, mint a mit ingyen is megnézhet. Így az „új szabólegény“ igen sok jövedelmet hozott be gazdájának, s ez jó summát takaríthatott meg, mert e legény nem szorult fizetésre és soha sem kért enni. Legfeljebb néhány csepp olajat ivott be, hogy annál vigabban dolgozhassék.

Micsoda beszéd ez? — kiált föl sok türelmetlen olvasóm, s azért csak be is valloham hamarjában, mikép e csoda-legény nem csontból és húsból, hanem vasból álla; siket, vak és néma: — egy szóval csupa gép, varró-gép volt! Hogy vigabban mozogjon, olajjal kengették mozgó szerzőségeit.

Mig minden ember bámulta és gyönyörködött benne, a mi valódi szabólegényeink nem tudának okosabbat tenni, mint irigykedni új pajtásukra!

„Ez a világ nyolczadik csodája — mondá egyik — annyit varr az, mint tíz legény! s aztán minő egyformán! — Ennél szebbet soha sem láttam!“

„Ugyan hogy dicsérheted? — mondá a másik szabólegény — Hogyan dicsérheted ezt az élettelen, gyomortalan, szívtelen s pokolra való masinát! — Nem látjátok-e, mikép mind a mellett, hogy nem eszik, ki veszi szánkából a kenyeret; mind a mellett, hogy fizetésre nem szorult, mindnyájunkat koldusbotra juttat!“

Az utóbbi szabólegénynek volt is egy kis igaza; mert hiszen ismeré jól a szabómesterek hasznosítását. Akármely szabómester nem örömebb vásárolna-e meg pár száz forinttal egy illy munkás rabszolgát, melly annyit varr mint 8 vagy 10 legény, soha egy vasárnap sem nyújtja ki tenyerét a heti bérért, soha sem kíván ebédre három vagy négy tál ételt; nem kíván magának ágyat, mert soha sem alhatnék, hanem ha szükség, éjjel nappal szakadatlanul dolgozik, soha sem megy sörházba, soha sem tart „szent-heverd-el nap-“ot (blaumontag), ezenkívül egyetlen öltés „parasztot“ sem hagy a munkán?

A mi szabólegényeink aggodalma talán mégis igen nagy, igen túlzott vala. A tulságos aggodalom a legyet is bivalnak látja!

Erről meggyőződhetek volna magok is, ha kihallgatják a szabómesterek véleményét. A szabómesterek így okoskodtak:

„Igaz ugyan, hogy e gép szépen és gyorsan varr, de mi nem használhatjuk, — az egész nem ér egy fakovát! — Hisz egyébre nem használható, mint egyenes varrásra. Lepedőket, szalmazsákokat, a katonaköpenyek egyenes vágásait öszvetoldani jó ugyan, de soha sem fog odajutni, hogy a kabát, mellény, nadrág görbe szabásait vagy épen gomblyukait öszve, és kivarrja!“

A legények nem ismerék az öregebb, tapasztaltabb emberek azon tulajdonságát, melly szerint azok nem szoktak kapni azon, a mi új. Nem csak hogy nem kapnak rajta, hanem félnek, idegenkednek tőle, annyira, mikép ha egy hibát vagy fogyatkozást látnak benne, rögtön azt mondják rá, hogy az egész „egy fakovát sem ér!“

Nyilvánvaló és világos, mikép a mestereknek is volt némi igazuk, de ők is tul mentek böcsmérlesőkben.

Igaz ugyan, hogy a szóban levő gép nem ment még annyira, hogy minden szabólegényi munkára alkalmas legyen; de miután a kezdet meg van téve, s még maga e kezdet is olly életrevaló: nem nehéz megjósol-

nunk, hogy azon lassankint több-több javításokat fognak tenni, s tán egy század, tán több mulva egy szabómester sem leend, csupán ruha-gyárnok. Addig azonban sok víz fog lefolyni a Dunán, és sokat változhatik a világ állapotja!

Mint hogy olvasóim közt sokan lehetnek, kik szeretnek a messze jövőbe is bepillantani, kiket unokánk unokáinak sorsa is érdekel: egy igen alapos vizsgálatással szolgálhatok a szabó-világ jövődjére nézve.

Mi lesz akkor, ha a varró-gép tökéletességre jut, azon számtalan sok szabóból, kiknek mesterségük után kell élniök? — ezt kérditek.

Erre az eddigi tapasztalás nagyon bölcsen felel meg.

Még soha egyetlen gépet sem találtak föl egyszerre, soha egy föl-talált gép sem terjedt el egyszerre az egész világon. A gőzgépeknek, hogy a mai tökélyre jussanak, századokra vala szükségök, s hogy a vasut, gőzhajózás, s más gőzgépekkel munkálatok csak a műveltebb világban elterjedjenek, még egy századra van szükség. Így van ez más találmányokkal is.

Sokan vannak, kik e lassu haladás ellen panaszkodnak. De e türelmetlenek nem látják be, mikép a világ elrendelése itt is a legbölcsebb törvényt mutatja.

Igy például a varró-gép először csak egyenes varrásokat végez, s így először csak kevés munkást tesz nélkülözhetővé. Ennek következtése az lesz, hogy néhányval kevesebb gyermek fog beállni szabóinasnak. Ezen néhány nem fog meghalni éhen, ha dolgozni kedve van; mert már egynehányval több gépcsinálóra, ügyes lakatosra, s finomul dolgozó kovácsra lesz szükség, hogy varró-gépek készíttessenek.

Ha a gép tovább tökélyesedik, ismét kevesebb szabólegényre lesz szükség; — de ismét annál több gépészre, lakatosra stb.

Még hozzá tehetjük, mikép oda soha sem juthat e gép, hogy vezetőre, segédekre ne legyen szüksége, s a kiszabás, és valószínűleg más apró munkák, mindig emberi kezekre fognak szorulni.

Igy alaptalan félelem, hogy a varró-gép egy egész sereg becsületes munkás kenyerét egyszerre elvegye, valamint alaptalan jóslat volna azt állítani, hogy addig, míg ember, azaz öltözködő lény lesz a földön, szükség ne volna a derék, becsületes, és mindenek fölött olly hasznos szabókra!

Keresztyén modoru gyermek-nevelésnek legujabb magas példája.

Az angolhoni királyi családnak 8 élő gyermekei között, a legidősbik *Albert-Eduárd* nevet visel. Ő a korona-örökös, és czime „Walesi herczeg.“ Született november hóban 1840. Neveltetése rendszeréről egy éjszak-németországi hírlap következő érdekes jelenetet közöl.

A kis Walesi herczeg egy reggelen a kir. palotának a padolatig lenyúló ablakánál állt, leczkáját kellett volna tanulnia, ő azonban az ablakon ki a kertbe nézve, az üveglemezen ujjaival játszott. Nevelőnője *Hilgard* kisasszony ezt észre vévén, szeliden kérte, gondolna leczkéje megtanulására. A kis herczeg: „nem akarok.“ — A kisasszony: „akkor kénytelen vagyok önt szögletbe állítani.“ A kis herczeg daczosan: „én nem akarok tanulni, s nem kell a szögletbe állanom, mert én Wales herczeg vagyok.“ Ezt mondva, kitöri az ablak egy tábláját. *Hilgard* kisasszony fölkel székéről, s így szól: „Sire, ön a leczkáját megfogja tanulni, vagy a szögletbe fogom önt állítani.“ — „Én nem akarok, és nem fogok!“ ismétli a kicsi, s egy második táblát tör ki. A kisasszony csönget, a komornok jó, ezáltal a nevelőnő *Albert* herczegnek izen, s jöne fiához. Az atya azonnal jó, s elmondja magának a történeteket. Ekkor kis fiához fordul, s ezt egy alacsony számolyra ültetve, szobájába megy, s egy bibliával tér vissza. „Halld csak, szól a kis Waleshez, mint beszél *Pál* apostol hozzád s a hozzád hasonló gyermekekhez.“ S ezzel olvasni kezd a könyvből: *Gal. IV. 1-2.* „Én azonban mondom néktek, hogy az örökös mindaddig, míg gyermek, közte és a szolgáló közt nincs különbség, legyen bár minden birtok ura, hanem a kijelölt idő leteltéig gyámság és gondnokság alatt van.“ — „Igaz, folytatja az atya, te Wales herczeg vagy, s ha kellőleg viseled magad, előkelő ember, s anyád halála után, kit az isten még sokáig tartson meg, Anglia királya lehetsz. Most azonban még kis fiú vagy, s gondnokaid- és előjáróidnak engedelmességednek kell. E fölött még egy más idézetet is kell emlékedbe vésnem, mit bölcs *Salamon* 13. és 14-ik közmondásában mond: „Ki a vesszőt kiméli, az gyűlöli fiát; ki azonban fiát szereti, az megfenyíti őt.“ Erre az atya vesszőt vont elő, s a keresztyén világ leghatalmasabb országának trónörökösét érzékenyen megfenyíté vele, aztán a szögletbe állitá őt, s így szól: „Itt fogsz állani leczkédet tanulva, míg *Hilgard* kisasszony megengedi, hogy kiléphess. És soha többé ne feledd, hogy most gyám- és gondnokság alatt állsz, épen úgy, mint jövőre is isten törvénye alatt fogsz állani.“ — Ez valósággal a legszebb keresztyéni nevelés-modor, mellyet minden apa mintául választhat. — Ezelőtt a királyi udvaroknál, Angliában egy *whipping-boy*, Franciaországban egy *souffre-douleur* volt alkalmazva, ki a királyi herczeg által érdemelt vesszőbüntetéseket volt kénytelen szenvedni. Ezekre alkalmazható volt *Horác* mondata: „*Quidquid delirant reges, plectuntur Achivi.*“

Közli *Edvi Illés Pál.*

Némelly észrevételek a „Vasárnapi-Ujság“-ra.

Évek előtt Szemere Pál és Kölcseyvel többen „Élet és Litératura“, aztán változtatva „Muzarion“ című munkát adtak volt ki, s azon szerencsés gondolatuk vala: hogy a munkában megjelent vagy csak azután megjelent cikkek, már kéziratban, majd egyikük, majd másikuk bírálta meg, s hol szükséges volt megróta; és aztán e bírálatokat, megrovásokat szinte a munkában közölték; ezen dicséretes szokásuk volt, mit mások ma is követhetnének.

Ezt azonban nem azért bocsátom előre, mintha a „Vasárnapi Ujságra“ nézve is hasonlót tenni javasolnék, vagy én az eddig megjelent számokat bírálat alá venni akarnám, hanem csupán azért teszem: hogy a tisztelt szerkesztő ur, csekély észrevételeimet lapjába fölvenni hajlandóbb legyen. ¹⁾

En a „Vasárnapi Ujság“ megjelenését lelkemből üdvözlöm s óhajtom: hogy még tiszteletre nagyobb pártfogoltatásban részesüljön, mint a milly részvételt iránta eddig is örömmel tapasztalok; tehát remélem: hogy sem kiadók, sem olvasók szerény észrevételeimet gáncoskodásnak nem keresztelhetik.

Az 1-ső szám első lapján (harmadik kiadásban) ez áll: született e hadvezér — t. i. Omer basa — 1701-ben. Milly roppant hiba, mert 1801-nek kellene lenni; de azért nagy hiba, és nem vettem észre: hogy valamely számban kijavított volna. ²⁾

Szinte az 1-ső számban a „Pesti levelek“ írója igéri, hogy ura bátyjának minden vasárnap ír levelet; a következő vasárnap megtartotta szavát, s írta a második levelet, de azóta 11 vasárnap is elmúlt, s a várt levél még sem érkezett; pedig a levélíró urabátyjával én, s hiszem sokan mások is óhajtanák azt olvasni; mert a levélformában való írásnak azon igen jó oldala van, hogy ekkép mindenféleképpen el lehet mondani, minek elmondására más alkalmas czímet alig találni. ³⁾

Az újra nyomott számok 6-ikából kár volt az: „Egy kis szóváltás“ című cikket kihagyni; azt az új, vagy későbbi előfizetők is jó kedvvel olvasták volna. Ez olly egészséges, olly talpra esett czáfolat kevés szóban: hogy nincs párja. Valóban kár volt e cikket az előfizetőktől megvonni. ⁴⁾

Nem vagyok képes felfogni: mi haszna van a „Vasárnapi Ujság“-ban adatni szokott „Heti Naptár“-nak. Véleményem szerint azt szerkesztő ur bátran kihagyhatja, a nélkül, hogy csak egy olvasó is sajnálná. Nem gondolja-e szerkesztő ur, hogy „Naptár“ még ott is van, hová a „Vasárnapi Ujság“ soha el nem jut? Megengedem: hogy egyik, másik olvasó lakán kívül s rendes „Naptára“ nála nem levén, valamely alkalommal a „Heti Naptár“-nak hasznát veheti; de mindazt a „Vasárnapi Ujság“-ba tenni, minek egykor hasznát lehet venni: képtelenség. ⁵⁾

Hát a „Dunavizállás“ mire való itt? Valljon találkozik-e csak egyik is a „Vasárnapi Ujság“ olvasói közt, kinek erre szüksége van? Igaz, nem sok helyet foglal el a heti naptárral együtt, de a mi szükségtelen, ha kevés is, miért ne maradna ki? kivévén, ha kereskedők is előfizetnek. ⁶⁾

A gabona áraknál előbb pozsonyi mérők voltak, helyettük most austriai mérők vannak; minthogy pedig a lap épen Pesten jelenik meg, hol általánosan a pesti mérő divatozik: így az austriai mérő alatt pesti vagy pozsonyi is érthetnek; jónak gondolnám: ha szerkesztő ur egyszer mindenkorra megjegyezné, hogy az austriai mérő mekkora, s mellyik honi mérőnek felel meg? Ezt tisztán tudni a lap olvasóinak nagy része bizonyosan kívánja. Általánvéve szükséges ismernünk az újabb igényeket, mert ha már a birodalmi törvények által bennünket az állam egyenlő polgárává tesznek: így multhatlanul ismernünk kell a birodalom középpontjainak szokásait is; különösen az adás-vevésnél előforduló súly- folyadék- és térmértékeket. ⁷⁾

A 8-ik számban, Samyl életrajzánál, ennek szakálát is leírják, pedig a képen, mi szakál sincs. Jó lett volna megjegyezni, hogy az arczkép, Samylnak szakállatlan korából való, vagy a szakállleírást kellett volna kihagyni. ⁸⁾

Ezek ugyan apróságok, de illy lapban, millyen a „Vasárnapi Ujság“, mellynek nagy jövőt óhajtok, s mellynek olly sz. és nagy céljának kell lennie: illy aprólékos hibáknak sem szabad lenni. Más közönséges napi lapokban illyeket elnézhet az ember; mert nincs sok idő a javításra.

¹⁾ A tisztelt gyűjtő észrevételeit örömmel közöljük, annak is tanúságul, miszerint mi a jó tanácsadásból örömet okulunk, s olvasó közönségünk józan kívánatait teljesíteni feladatunknak tekintjük. Szerk.

²⁾ Megvalljuk, hogy hiba. Szerk.

³⁾ A „Pesti levelek“ írója, fájdalom, azóta mindig olly egészségi állapotban van, hogy a pesti állapotokról mentül kevesebbet írhat, reméljük azonban, hogy mentül hamarabb felgyógyuland, s megkezdet leveleit annál érdekesebben folytatandja. Szerk.

⁴⁾ A polemikákkal, a hol csak kikerülhetjük, nem terheljük az olvasó közönséget; a kérdéses „szóváltás“ lapunk érdekében szükségesnek tartottuk ugyan megírni, de miután a bakafántoskodó kihívásra egy ízben megfeleltünk, feleslegesnek tartottuk, idő multával a későbbi kiadásban újra fölmelegíteni. Csak azt mutattuk meg, hogy fontosabb dolgunk is vannak. Szerk.

⁵⁾ Ártatlan jószág, — az új félvben el fogjuk hagyni. Szerk.

⁶⁾ Háromszáznál többre megy kereskedő előfizetőink száma. Szerk.

⁷⁾ Gondunk lesz rá. Szerk.

⁸⁾ Nem a leírás, hanem a rajz hibás. Szerk.

De most térek tulajdonképen a dologra, t. i. a „Vasárnapi Ujság“-ban levő hirdetésekre. Nem tudom, hogy önök szerkesztő és kiadó urak minő kölcsönös szerződés mellett adják ki a „Vasárnapi Ujságot“, de attól félek: hogy ha a hirdetéseknek mindig több hagyaték fen, nemsokára el lesz tévesztve a cél.

Igaz ugyan, hogy a „Vasárnapi Ujság“ 11-dik számával a hirdetések külön toldalékban adattak, de szándékoznak-e a kiadók továbbra is ekkép cselekedni? *)

Igen nagy alkalmunk van arról meggyőződni, hogy a mai népies olvasmányok közönsége épen olly értelmes, mint „A mai paraszt“ című vigjátékban szereplő parasztagazda; a mai közönség most pár év alatt jobban okult, mint ezeltől félszázad alatt, s ha kevés pénz az az irodalom fenntartására megosztja: ugy méltányos igényei is lehetnek. **)

Igen sokak helyeslését remélem megújítani, s óhajtatás fejtezem ki, ha tiszt. szerkesztő urat és kiadókat arra hívom fel, hogy a hirdetések legfeljebb csak az utolsó oldalra szorítanak, s itt is csak ollyan hirdetések közölnek, mellyek épen a „Vasárnapi Ujság“ olvasóit érdekelhetik; ha pedig sok hirdetéssel lenne elárasztva: ugy azokat külön mellékleten közölnék.

Végre észrevételeimen kívül azt javaslom, t. i. nyissanak a lapban egy külön rovatot, például illy czímmel: „A hasza ismerete“ és intézzen szerkesztő ur felszólítást, hogy a hazának minden részéből, akármely helységről lehető röviden írják meg, és küldenek be, a mi ott akár természetű nevezetesség, akár régiség emléke, akár pedig az iparvilágból valami feltűnő találatik; mert fel lehet tenni: hogy a „Vasárnapi Ujságot“ olly közönség is olvassa, ki egyszersmind a geographiai s egyéb ismeretekkel is magát örömet mulatja. Később lehetne a birodalom egyes tartományainak leírását is közölni. Így ez a „Vasárnapi Ujság“ olvasói számára nagy kincs leendene.

Hogy hosszabb ne legyenek, — ha szerkesztő ur megengedi — más alkalommal példában fogom megmutatni: mit értek ezalatt, s hogyan kellene — nézetem szerint — ezt eszközölni. ***).

Kovács Ferencz.

*) Mint mai számunk bizonyítja: igen. A lapok hirdetményi rovata nagy jótékony-ság a közönségre nézve, melly valamit tudatni akar; hatalmas előmozdítója minden üzletnek, vállalatnak, iparnak, kereskedésnek, már pedig egyik legfőbb célja lapjainknak, ezeket elősegíteni. Ha ollykor hirdetményeink nagyobb tért foglalnának el, viszonyosságból több ízben teendik kiadónk azon áldozatot, hogy egy félivel megszorítják a lapot, a mi a lap hallatlan olcsóságát annak kiállítási díjával összemérve (minden egyes szám kiállítása 220 pengőbe kerül) nem csekély figyelmet érdemel. Szerk.

**) Mellyeket tiszteletben tartani mi is kötelességünknek ismerjük. Szerk.

***) Becses észrevételeit szívesen köszönjük, s iparkodni fogunk azokat lapunk hasznára fordítani. Vállvetve érünk czélt. Szerk.

Heti naptár.

Hónapi és hetinapt.	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár	Nap kelet	Nap nyug.	Hold-negyedek
Junius			Május			
4 Vasárnap	A Pünkösdv.	A Pünkösdv.	23 C6 Mih. p.	4 3	7 53	Holdtölte 10-és 11-ik közti
5 Hétfő	Pünkösdhétf.	Pünkösdhétf.	24 Simeon	4 2	7 54	
6 Kedd	Norbert	Benignus	25 Ján. f. h. f.	4 2	7 55	éjjen 0 óra 46
7 Szerda	Kántor †	Lukreczia	26 Kárpusap.	4 2	7 55	perczk. , azaz
8 Csütörtök	Medard	Medard	27 Therap. v.	4 2	7 56	46 perczkor
9 Péntek	Felician †	Primus	28 Nicet.	4 2	7 57	éjfel után.
10 Szombat	Margit kir. †	Margit	29 Theodos.	4 1	7 57	

Bécsi börze május	Távirati közlés						
	26.	27.	28.	29.	30.	31.	25.
Státuskötelezvény 5 %	85 ¹ / ₂	85 ⁹ / ₁₆	—	85 ³ / ₄	86	85 ¹¹ / ₁₆	—
dto. 4 1/2	—	—	—	—	—	—	—
1834-ki sorsjegyek 100 flos	—	—	—	—	—	—	—
1839-ki 100 flos	—	—	—	122 ³ / ₈	—	—	—
Bankrézvény darabja . . .	1205	—	—	1208	1209	1210	—
Éjszaki vaspálya oszt. . .	2125	2130	—	2135	2145	2137 ¹ / ₂	—
Dunagőzhajózási részvény	542	542	—	545	544	—	—
Augsburg	137 ³ / ₈	137 ¹ / ₈	—	135 ³ / ₄	135 ¹ / ₄	136 ¹ / ₄	—
Hamburg 100 Beotalléért	101 ¹ / ₄	100 ³ / ₄	—	99 ¹ / ₄	99 ¹ / ₂	100 ¹ / ₄	—
London 1 font sterlingért.	13.21	13.18	—	13.11	13.7	13.15	—
Páris 300 frankért	161 ¹ / ₂	160 ³ / ₄	—	159 ¹ / ₂	138 ³ / ₄	160	—
Cs. kir. arany	—	—	—	141 ⁷ / ₈	—	—	—
Ezüst	36	36	—	34	34	35	—
Dunavizállás május	27. 8' 0'' 0''' 0 fól. 30. 7' 6'' 6''' 0 fól. 31. 7' 7'' 6''' 0f.						

Jelenlegi gabona-ár.

Austriai mérők. — (Pengő pénzben.)

Pest, május 30-kán: Baza 6 ft. 82 kr. — 7 ft. 12 kr. — Kétszeres 5 ft. 52 kr. — 6 ft. 8 kr. — Rozs 5 ft. 36 kr. — 5 ft. 52 kr. — Arpa 2 ft. 40 kr. — 3 ft. 28 kr. — Zab 2 ft. 36 kr. — 2 ft. 40 kr. — Kukoricza 3 ft. 4 kr. — 3 ft. 36 kr.

Felelős szerkesztő: Pákh Albert.

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS

VASÁRNAPI ÚJSÁG.

hat hónapi az az : július-decemberi folyamára.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

július hótól december utóljáig postán küldve minden egyéb költség nélkül	1 ft. 30 kr. p. p.
Budapesten házhoz hordással szintén	1 ft. 30 kr. p. p.
A kiadó-hivatalból elvitetve	1 ft. — — p. p.

Tíz előfizetett példányra egy ingyen-példány jár.

Az előfizetési pénzeket bérmentesen beküldetni kérjük.

☞ Azon t. előfizetők, kik a „Vasárnapi Ujság“ négy hónapi, az az mártius-juniusi számait birni óhajtják, azokkal postán küldve 1 ft. jával, a kiadó-hivatalból elvitetve pedig 40 kr.-jával p. p. folyvást szolgálhatunk.

A „Vasárnapi Ujság“ kiadó-hivatala,
egyetem-uteza, 4. sz.

Épen most jelent meg Heckenast Gusztávnál Pesten :

ILLENDŐSÉG-TAN

magaviselet szabályai.
TOLDALÉKUL
életre hasznos tanuságok gyűjteménye.
Irtá
Sasku Károly.
1854. 424 lap kis 8-rét füzve ára 1 p. frt.

A zöld vadász.

REGÉNY.
Irtá
„Észther,“ „Gordiusi esomó“ stb.
szerzője.
Három kötetben.
1854. Füzve. Ára 3 forint pengő.

A magyar-német
Gyermekbarát.

A legkedveltebb
regék, elbeszélések, színjátékok,
mesék és költemények
gyűjteménye.
Magyar, német és részint francia
olvasókönyv
az ifjuság számára.
Irtá
Samarjay Károly.
Egy arczképpel. 4-rét füzve ára 1 pft.

BILDER-ALBUM

aus Ungarn.
Taschenbuch mit 18 Stahlstichen
nach
Zeichnungen
von
N. v. BARABÁS.
Nagy 8-rét.
Csinosan vászonba kötve ára 1 ft. 30 kr. p. p.

Vezérlés

szemléelő oktatásra.

Kérdésekben és feleletekben;
melly szerint
a növendékek a mindennapi élethez
tartozó tárgyakkal közelebbről
megismertetnek, zsenge elméjükben
a képzelő és gondolkozó tehetség
ébresztetik és szívökbe a keresztényi
főerények első magvai oltatnak.
DENZEL,
praclatus és iskolai főtanácsnok
német utmutatása szerint magyarázva.
8-rét. Kötve 24 pkr.

ÖNTANULÁS
gyakorlatian tárgyalva.

A felserdült honi tanuló
és kitanult ifjuság kedvéért főleg, irtá
EDVI ILLÉS PÁL.
8-rét. Pesten 1843. Boritékba füzve 40 pkr.

Elméleti és nyelvbeli
Gyakorlatok,

mint
első iskolai és honnevelési oktatás
magyar és német
Beszélgetésekben
ENGLER FERENCZ-től.
Második olcsó kiadás.
1853. 110 lap nagy 8-rét.
Füzve ára 12 krajczár pengőben.

Az országos jövedelmekből
nyújtandó

Urbéri kárpótlás

iránti
igények bemondása
az ide vonatkozó törvények s ministeri
oktatás gyakorlati magyarázata
Mészáros Károlytól.
1854. Füzve ára 30 p. kr.

FÖLD-

és
TERMÉSZETRAJZ

népiskolák számára
kiadta
Jánosi Ferencz,
tanár.
Második megjobbított kiadás.
1854. 150 lap 8-rét. Füzve ára 24 kr. pengő.

Magyar életképek.

Szerkeszti
Frankenburg Adolf.
Két kötet.
Nagy 8-rét. 2 aczelmetszettel. Lesszállított
ár 4 pengő forint.

AZ ÁRPÁDOK.

Történeti
balladák-, legendák- s mondákban.
Irtá **GARAY JÁNOS.**
Második kiadás.
Nagy 8-rét. Vászonba kötve 3 ft. 20 kr.
Füzve 2 forint pengőben.

Ezen könyvnek jövedelme egy
részben az elhunyt költő hátraha-
gyott özvegyét illetvén, különösen
ajánljuk e kitünő díszkiadásban meg-
jelent híres nemzeti költeményeket a
t. cz. közönség pártfogásába.

Olvasókönyv

városi és falusi gyermekek
számára.
Harmadik jobbitott és bővített kiadás.
1854. Füzve ára 24 p. kr.

NŐK VILÁGA

irtá **Szabó Richard.**
Füzve 1 ft. 30 kr. p. p. Kötve 2 p. ft.

Conraetz Vilmos és Corra

cs. kir. orsz. szabadalmaz. érez-áruk gyára Bécsben,

raktár Pesten, Dorottya-utca, 7. sz. a.

ajánlja

china-ezüst evő-eszközeit

gyári jeggyel ellátva,

egész új alakzatban és jótállás mellett.

Árak tuczat számra, pengő pénzben :

Kanalak 15 forinttól 19 forintig.

Villák 12 ft.tól 19 ft.ig.

Kések 12 ft.tól 14 ft.ig.

Kávéskanalak 7 ft. 40 kr.tól 9 ft. 30 kr.ig.

Leveses-kanalak darab számra 5 ft. 30 kr.tól 6 ft. 45 kr.ig.

Tejszín-merítők darab számra 2 ft. 30 kr.tól 3 ft. 30 kr.ig.

RÖMER és HECKENAST

ujon nyitott

DIVATÁRU-KERESKEDÉSE

Pesten, váci-utca, Lauter-féle házban, 15. sz. a. létezik.

Egészen ujon felállított raktárukat, mely a hölgyek részére a legdivatosb bel- és külföldi

pamut-, vászon-, gyapju- és selyem-ruhaszövetekkel valamint

burkonyok, shawlok s nagy kendőkkel

s a mostani időszakra is jeles kelmékkel gazdagon ellátva van,

a legjutányosb szabott ár mellett

17-4-7

a t. cz. közönség figyelmébe ajánlják.

FORST KÁROLY

(BÉCSBEN)

az első császári királyi országosan szabadalmazott

(előbb Conraetz Vilmos-féle)

CHINA-EZÜST-GYÁR

tulajdonosa ezennel tudatja,

hogy gyára készítményei,

minnek jelessége az alább következő bizonyítványokból kitünik,

Pesten egyedül Sárkány J. S. kereskedésében kaphatók.

BIZONYÍTVÁNYOK:

Ezennel hivatalosan bizonyítatik, hogy FORST KÁROLY (előbb Conraetz V.) china-ezüst-gyárából a legmagasabb udvar szükségletére 1847 óta folytatólagosan vett ezeröttszáz darab kávékanál, ötven darab merítőkánál és tizenkét darab ezet-olaj-állvány állandóan használatban vannak, s oly kitünő tartósságuk, hogy e gyárművek minéműsége teljesen kielégít. — Bécs, július 4-kén 1853.

A cs. k. udvari ellenőr-hivataltól.

(P. H.)

Riedl s. k., cs. k. udvari ellenőr.

Alulirt igazgatóság ezennel örömmel tanúsítja, hogy china-ezüst-műveinek szükségletét gőzhajói számára évek óta FORST KÁROLY (előbb Conraetz V.) cs. k. za-

badalmazott gyárából fedezi, s gyárműveinek jóságáról, mind tartósság, mind szépség tekintetéből csak dícsérőleg nyilatkozhatik. — Bécs, május 20-kán 1853.

(P. H.)

A cs. k. sz. Duna-gőzhajózási társulat igazgatósága.

P. Eriksen s. k., igazgató.

Fenebbi jelentésre hivatkozva, bátorkodom gazdagon ellátott china-ezüst-műtáramat a tisztelt közönség figyelmébe ajánlani.

SÁRKÁNY J. S.,

váci- és nagyhid-utca szegletén.

NAGYSZERŰ, Pesten még eddig soha nem létezett

FEHÉR-RUHATÁR

található a váci-utczában

az „Ypsilantihoz” czimzett kereskedésben Pesten, ugyanis:

Férfi-ingek rumburgi vagy hollandi vászonból
2 ft. 45 kr., 3 ft., 3 ft. 30 kr., 4 ft., 4 ft. 30 kr., 5 ft., 5 ft. 30 kr., 6 ft.,
6 ft. 30 kr., 7 ft., 8 ft., 9 ft., 10 ft., 12 forintjával.

Szines férfi-ingek 300 különféle mustrában

1 ft. 30 kr., 1 ft. 40 kr., 1 ft. 50 kr., 2 ft., 2 ft. 30 krajczárjával.

Sima női-ingek rumburgi vagy hollandi vászonból

2 ft., 2 ft. 30 kr., 3 ft., 3 ft. 30 kr., 4 ft., 5 forintjával.

Női-ingek schweitzli mellel és pásztákkal

(Streif), készítve hollandi vászonból 4 ft. 30 kr., 5 ft., 5 ft. 30 kr., 6 ft.,
6 ft. 30 kr., 7 ft., 8 forintjával.

Tiszta és minden pamut-keveréstől ment vászonért
4-(6-12) kezesség vállaltatik.

Épen most jelent meg:

Az országos jövedelmekből nyújtandó

Urbéri kárpótlás

iránti igények bemondása

s az ide vonatkozó törvények s ministeri oktatás gyakorlati magyarázata

MÉSZÁROS KÁROLYTÓL.

1854. Füzve ára 30 p.kr.

Az alulirt könyvkiadó-hivatalhoz e könyv árának (30 p.kr.) bérmentes megküldése után, a könyv a legközelebb eső posta-állomásig bérmentve szállittatik.

Heckenast Gusztáv,

pesti kiadó-könyvvarus,

(barát-tér, kalap- s himző-utczai sarok-ház, 1-ső szám).

Edelmann Károly

könyvkereskedésben Pesten, váci-utca
7. sz. alatt, néhány nap alatt kapható lesz:

HIRLAP-SZÓTÁR,

az

oroszlörök vizsályelőidézte háboru
magyarázatára.

Betűrendbe szerkesztett

SEGÉDKÖNYV.

E könyv csaknem 1000 tömör nyomatu cikket tartalmaz, ezek közt: rövid, de kielégítő leírás a napjaink bonyodalma befolyó állapotoknak s viszonyoknak; — 250 kitünő egyéniség érdekes életrajzát; — Törökországnak, a dunai fejedelemségeknek, Montenegro, Orosz-, Angol-, Franciaországoknak, Ausztriának, Porosz-, Görög-, Svéd- és Dánországnak statisztikai rajzát; — leírását mindazon tartományok-

nak, melyeken a had már átvonult vagy átvonulással fenyeget, az abban részt vett néptörzseknek leírását, egész a Himalaya hegység s Közép-Ázsia sivatagjáig; — tartalmazza továbbá: a görög felkelés és héttáriák történetét; — minden e világkérdésben felmerülő városok, várak, várművek, kikötők, tengerek, szigetek, folyók, hegyek, átkelők stb. stb. ismertetését; — a már vott csaták, ütközetek, viadok fölől kelt jelentések; — előadatnak benne minden e háborúra vonatkozó szerződmények, nyilatkozmányok, nyilt levelek, jegyzékek stb. stb.

Körülbelül 150 lapnyi mű, szótári 8-rét alakban.

Ára füzve 1 p ft.

Postán küldve 1 ft. 15 kr. p. p.

Bolti-ára előfizetés bezárasa, azaz folyó hó 20-ka után, 1 ft. 20 kr. p. p. Pesten, május 12-kén, 1854.

Kiadó:

Edelmann Károly

könyvkereskedése.

26-3-3

**

Müller Gyulánál Pesten épen most jelent meg,
és kapható minden könyvárusnál:

A MAGYAR NÉP KÖNYVTÁRA.

Szerkeszti

FRIEBEISZ ISTVÁN.

Első füzet ára 24 p.kr.

Irták: Dr. Arányi, Brassay, Bernáth Gáspár,
Csengery, Degré, Erdélyi János, Érkövy, Fáy
András, Tompa.

Nélkülözhetlen kézikönyv mindenrendű
honpolgárnak!

Friebeisz István

„ÖNÜGYVÉD“

Gyakorlati tanácsadó jogügyletekben.

Ára 2 pengő forint.

E munka régóta érzett hiányt pótoland, s nélkülözhetlen kézikönyv minden családnál, mert a lehető rövideggel ugyan, de legnagyobb tökélytel tartalmazza a legújabb törvényekre alapított mindazon utmutatásokat, mellyekkel mindenki, akár a közigazgatási, akár a törvénykezési hatóságok előtt folyamatban levő ügyért, önmaga, ügyvéd nélkül kezelheti, — magában foglalja egyszersmind minden előjöheto esetekre vonatkozó példánymintákat, u. m.: mindennemű folyamodásokat, szerződéseket, nyugtákat stb., szóval minden néven nevezendő okmányokat, mellyek a mindennapi életben előfordulnak, s minden illy példányminta után az iránti utmutatást is: a felvett tárgyban minő bélyeg használtassék.

31-2-3

Előfizetési felhívás

„A MAGYAR NÉPKÖNYVE“

CZIMÜ MUNKÁRA,

mellynek

első füzete már kapható,

s legfölebb

pesti novemberi vásárig egészen megjelenend.

Tárgyai e népszerű vállalatnak oktató és mulattató elbeszélések, történeti rajzok s értekezések a mezőgazdaság és természettudományok köréből.

Feladatul tűzték kiadóik általában a közhasznú ismeretek terjesztését oly alakban, melly mindenkire egyiránt vonzó, s oly modorban, melly mindenkinnek egyiránt érthető.

E tekintetben leszünk népszerűek.

Nem hisszük, hogy a nép számára külön irodalmat kelljen föltalálni. Legjobb modor, a mit mindenki megért. A mi szép, semmit sem veszt becséből, ha egyetemivé, népszerűvé igyekszünk tenni. Részünkről nem az együgyűségben keressük az egyszersűséget, s a népiest nem apóiasban.

Különös gonddal lesznek kiadók a nép gazdasági érdekeire, főleg a kis gazdaságok czélszerű rendezésére stb. S e rovatra nézve megnyertük a „Gazdasági Lapok“ tapasztalt szerkesztőinek folytonos, szives közremunkálását.

Elbeszéléseket következő munkatársainktól közlünk: báró Esteés József, Erdélyi János, Gyulai Pál, Jókai Mór, Pompéry.

Költevényeket Petőfőtől és Aranytól közlünk. E fölött örömmel tudatjuk, hogy Vörösmarty műveivel is minél gyakrabban találkozunk olvasóink.

A közhasznú ismeretek terjesztésében Érkövy és Török János stb. fognak velünk közremunkálni. Rendes munkatársunk lesz Brassai S. is, az egykori „Vasárnapi Ujság“ szerkesztője.

Az egész mű 24ivre megy. Megjelenik 4 ives füzetekben. Előfizetési ár az egész 6 füzetre csak egy forint pengő, postán küldve 1 forint 30 krajczár pengő pénzben.

Előfizetéseket folyvást elfogadunk illy czim alatt:

„A Magyar Népkönyve“ kiadó hivatalába,

uri-utca 8-dik szám alatt,

PESTEN.

Vállalatunk folytatása azon résztvétől függ, mellyel a magyar nép fogadja.

Minden 10 előfizetés után 1 tisztelet példánnyal szolgálunk.

Szerkesztők:

Csengery Antal

és

Kemény Zsigmond.

Kiadó:

Számvald Gyula.

20-(3-3)

32 1-3

Lampel Róbert

könyvkereskedésében, Pesten a városház-téren, épen most jelent meg, és Aradon *Bettelheim* testvérek, Baján *Schön*, Debreczenben *Telegdi*, Esztergomban *Stumpf*, Szegeden *Bába és Burger*, Veszprémben *Krausz Herman* könyvkereskedőknél, valamint minden hiteles könyvárusnál Magyarországon kapható

A KÖZSÉG BIRÁJA

vagy

Eljárások

törvénykezési kiküldöttségekben

és

okiratok elemzése.

Irta

GYÖRÖK GYÖRGY,

somogy-megyei hites ügyvéd.

6 ives munka.

Ára csinosan füzve 40 krajczár p. pénzben.

(Ezen özvegnék bérmentesen leendő be-küldése folytán, én is bérmentesen fogom bármely tetsző czim alatt ezt megküldeni.)

Ezen munkácska magában foglalja mindazt, mi a községek és helységek biráinak szükséges lehet. A minden előfordulható esetekre készített ki-merítő mintázatok és okiratok fölös-

legessé tesszen minden ezt tárgyasó terjedelmű munkákat, feltalálhatók levén benne tisztelet bármely eljárásban megkívántató felvilágosítások és utasítások.

34

1

Birtok eladás.

Szathmár-megyében kebeleztet, Portsalma helysége határában levő, mintegy 21 hold, ugyanazon megyében Ökörü-tó helysége határában levő mintegy 207 hold szántó- és kaszáló-földek, mindenütt a község házában tartandó árverés útján, örök áron elfognak adatni, és pedig Portsalma folyó év június 18-kán, Ökörü-tón folyó év június 19-kén.

36

1-3

Megnyitási jelentés.

LEHOTZKY JÁNOS

könyv- mű-

és hangjegy-kereskedése,

kölcsön-könyvtárral

Szathmár-Németiben,

új könyv- és műtárának megnyitásával ajánlja magát a t. cz. község figyelmébe.

22 3-3
Manz Gy. Józsefnél Regensburgban
megjelent és

Edelmann Károly

könyvkereskedésében, Pest, váci-utca
7-dik szám alatt megszerezhető:

Geheimnisse

von

RUSSLAND.

Ein politisches Sittengemälde des
russischen Reiches.

Geschichte, Beschreibung, Statistik. Politik. Gesetzgebung Verwaltung. Religion. Einrichtung. Land- und Seemacht. Oeffentlicher Unterricht. Industrie. Handel. Finanzwesen. Ackerbau. Sitten. — Der Kaiser und seine Familie. Der Hof. Die Geistlichkeit. Der Adel. Der Mittelstand. Die Leibeigenen. Hilfsquellen. Wirkliche Kräfte. Der kaukasische Krieg. Sibirien und Kamtschatka. Die Knute. Diplomatie. Polizeiwesen. Verschwörungen. Gebrechen und Schwächen des russischen Reiches.

Mit dem Umschlagtitel:

die Mysterien Russlands.

Nach dem Manuscripte eines Diplomaten
und eines Reisenden verfasst von

M. Fr. Lacroix.

Deutsch von **Fr. Oszwald.**

2 kötet. 20-dik kiadás, 8-ad rétt, összesen
781 lap, ára csak 2 forint.

Postával, bérmentve bárhova
2 ft. 30 kr. p. p.

29 2-3
Előfizetési felhívás

Budapesti Viszhang

czimü

szépirodalmi és divatlapra.

Lapunk a fővárosban oly élénk részvét-tel találkozott, hogy a vidéki olvasók rész-vétét bátrabban fölkereshetjük. — Irányunk, melly épen alapja volt a részvétnék, változatlann marad, egyszersmind ígérjük, hogy a t. község hazafiu várakozásának meg-felelni iparkodunk.

Előfizetési ár helyben házhozordással május 1-től december végeig; azaz: 8 óra 9 pengő forint.

Helyben, házhoz hordással, május 1-től september végeig 6 p.ft.

Postán május 1-től dec. végeig 10 p.ft.

Postán május 1-től sept. végeig 7 p.ft.

Műmellékleteink arcz- és párisi
divatképek.

Szilágyi Virgil,

felelős szerkesztő.

Lakik: három-dob utca, I. sz.

Vas Gereben,

főmunkatárs.

Lakik: széna-tér, 1-ső szám.

25

2-6

Jégverés elleni biztosításokat ez évben is elfogad a „Jégverés ellen kölesönösen biztosító magyar egyesület.“ és az e tárgybani jelentések tétethetnek az igazgatóság irodájában Pesten (nagy-híd-utca Weisz-ház 12. sz. 2. emelet), vagy pedig az egyesület illető vidéki ügynökeinél.

Nyomatja és kiadja Landerer és Heckenast, egyetem-utca, 4. szám, Pesten.

A mai számhoz a „Vasárnapi Ujság.“ és az „Orosz-török háború“ czimü munkárai előfizetési felhívások mellékelve vannak.